

„Życ, aby wierzyć i kochać”

Program nauczania religii dla liceum

Nr AZ-4-03/12

Autorzy programu:

ks. Tadeusz Śmiech
Elżbieta Kondrak
Bogusław Nosek

Konsultacja teologiczna:

ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk

Wprowadzenie do programu

Życie jest największy darem, jakim człowiek został obdarzony przez Boga. Wychowanie pomaga mu ową potencję życia rozwinąć we wszystkich wymiarach, nade wszystko zaś w tych, które decydują o jego niepowtarzalności w świecie oraz świadczą o wielkości Stwórcy, przez którego i na którego obraz został stworzony.

Wiara z kolei nadaje właściwy, duchowy, wymiar ludzkiemu życiu, pomaga człowiekowi zrozumieć samego siebie i pojąć otaczający go świat w perspektywie życia z Bogiem. Duchowy wymiar człowieka, poszukiwanie sensu, najgłębsze tęsknoty ludzkiego serca, zdolność życia według wartości i gotowość poświęcenia się im – wszystko to świadczy o obecnej w człowieku otwartości na Boga.

Miłość zaś staje, zwłaszcza przed młodym człowiekiem, jako fascynacja i cel, stanowiąc sens i wypełnienie zarówno wiary, jak i życia. Wobec różnych koncepcji miłości ukazanie młodemu człowiekowi źródła życia i miłości, kim jest Bóg, staje się niezwykle ważne.

Program dla klas licealnych, określony tytułem *Życ, aby wierzyć i kochać*, podejmuje rozważania na temat tych istotnych wartości i czyni je podstawą przekazywanych treści, prowadząc do ich odkrywania przez uczniów, a potem afirmacji, interioryzacji i ewangelizacji „młodych przez młodych”. W życiu uczniów jest to czas, w którym wchodzi w życie z całym bogactwem swojej młodości, intelektualnie silni, z ogromną perspektywą na przyszłość. Jednocześnie wiadomo, że nie jest to okres łatwy: wymaga bowiem często ważnych i trudnych wyborów, w tym także religijnych, duchowych. Wraz z pierwszymi trudnościami, pierwszym grzechem, pojawia się „kryzys wiary”. Program pragnie pomóc w jego pokonaniu, we właściwej ocenie rzeczywistości, by uczeń mógł się odnaleźć w świecie jako osoba i świadek Bożej miłości.

Specyfika programu

Klasa I (*W blasku Bożej prawdy*) pragnie dać odpowiedź na pytania egzystencjalne, pomagające zrozumieć samego siebie: kim jestem i kim być mogę?

W przestrzeni religijnej pomaga w świadomym wyborze wiary, w jej afirmacji i pogłębieniu poprzez docieranie do źródeł objawienia. W wymiarze społecznym daje punkty odniesienia dla własnych zachowań, uczy altruistycznych postaw i wyborów. Uczeń ma możliwość poznać prawdy pomagające zrozumieć siebie, posiadać zdolność określania rządzących nim uczuć i pragnień oraz praw, norm i zasad postępowania. Wiara staje się na tej drodze światłem wiodącym do prawdy, nadzieją wśród niepokojów, płomieniem miłości. Na ich bazie uczeń może budować swoje relacje z Bogiem i ludźmi.

W tym ujęciu określone dekalogiem normy moralne jawią się jako droga doskonalenia samego siebie, jako zbiór zasad życia, nie zaś tylko jako wymagania, zakazy czy nakazy. Młody człowiek może poznać wielką różnorodność własnych braków, wad, win, zaniedbań, grzechów, które oddalają go od Boga i ludzi, wynikających z egoizmu czy z pychy, aby je dostrzec, określić i eliminować.

Dzięki tej wiedzy uczeń będzie mógł wzmacniać swoje życie, swoje chrześcijaństwo, swoje zmierzanie ku świętości w oparciu o całe bogactwo łaski, odkrywanej i otrzymywanej w sakramentach, czy w liturgii celebrowanej w ciągu roku kościelnego.

W klasie II (*Na drogach wiary*), dzięki proponowanym treściom uczeń wchodzi w świat i w życie inaczej je pojmując, inaczej dostrzegając w nich swe miejsce i rolę. Ten świat go obejmuje, a on z niego korzysta i działa w nim twórczo. Młodym ludziom wydaje się, że są panami życia, że ono od nich i tylko od nich zależy. Tematyka (*Credo*) poszerza to spojrzenie o wymiar transcendentny, zwracając uwagę na Boga, przybliży Jego działanie, tak by poszerzyć i pogłębić horyzont ucznia o duchowy wymiar rzeczywistości ziemskiej. W niej człowiek ukazany jest jako dzieło Boga i odbicie Jego wielkości. Na

tej płaszczyźnie uczeń może odkryć całe bogactwo człowieczeństwa, przyjętego i ofiarowanego światu w Chrystusie Jezusie, by mógł i chciał wejść w misterium „Boga z nami”.

W tym wielkim planie Kościół nie jest instytucją, która ogranicza i zniewala, lecz społecznością, w której i poprzez którą owo wejście w Boży plan jest możliwe, aby człowiek otworzył się na nieskończoność i stał się godny nieba. Program uwrażliwia w szczególny sposób na zjednoczenie z Bogiem przez modlitwę i liturgię, zachęcając do dawania świadectwa o pięknie i głębi życia chrześcijańskiego.

Klasa III (*W bogactwie miłości*) tematyką wkracza w rodzące się u młodych, w tej grupie wiekowej, uczucia: tęsknotę za sympatią, przyjaźnią, miłością. Jest to okres burzliwy i trudny ze względu na zwiększoną młodzieńczą wrażliwość. Przekazywane treści służą ukazaniu chrześcijańskiej wizji człowieka, który nie jest i nie może być poddany ślepy siłom uczuć i zmysłów. W chrześcijańskim ujęciu człowiek rodzi się w rodzinie, w niej się wychowuje i przygotowuje do życia oraz do założenia własnej rodziny, na fundamencie szczerzej, prawdziwej miłości, stanowiącej podstawową wartość każdego małżeństwa i rodziny. Program pragnie sprostać narzucającym się w tym okresie pytaniom, w konfrontacji z rzeczywistością otaczającego świata oraz ukazać piękno życia wiodącego ku pełnemu zjednoczeniu z Bogiem-Miłością. Ograniczenia w tej perspektywie ukazane są raczej jako przestrzeń do roztropnego zagospodarowania w oparciu o zasady chrześcijańskiej moralności.
Nie sztuka kochać, ale umieć nauczyć miłości (por. H. Sienkiewicz. Quo vadis).

Struktura programu

Klasa I – W blasku Bożej prawdy

Cele wiodące

- Poznanie źródeł wiary.
- Poznanie wpływu chrześcijaństwa na obraz świata.
- Pogłębione rozumienie dekalogu i spełnianie zawartych w nim przykazań.
- Poszanowanie własnej i cudzej wolności.
- Prezentowanie postaw i zachowań moralnych.
- Dawanie świadectwa wiary.

Moduły

1. U źródeł wiary.
2. U źródeł moralności człowieka wierzącego.
3. Drogowskazy wiary.
4. Problemy moralności chrześcijańskiej.
5. Wiara i moralność, silne darami łaski.
6. Urzeczywistnianie wiary w życiu i w liturgii Kościoła (rok liturgiczny).
7. Drogi do życia z Chrystusem (historia Kościoła).

Wiodące treści

Źródła wiary.
Religia w życiu człowieka.
Aksjologia moralności (podstawy aksjologiczne postaw i zachowań moralnych).
Rola cnót w kształtowaniu dojrzałej wiary.
Dekalog drogą pogłębiania wiary.
Liturgia drogą uświęcania człowieka.
Sakramenty a postawy moralne.
Rok liturgiczny aktualizacją historii zbawienia.
Rola chrześcijaństwa w tworzeniu obrazu Polski.
Ekumenizm i dialog międzyreligijny.

Klasa II – Na drogach wiary

Cele wiodące

- Odkrywanie prawd wiary.
- Pogłębione rozumienie *Credo*.
- Rozumienie istoty modlitwy i prezentowanie zaangażowanej postawy modlitewnej.
- Umiejętność budowania wspólnoty.
- Świadomość zagrożeń dla chrześcijaństwa we współczesnym świecie i prezentowanie odpowiedzialnych postaw w ich kontekście.
- Poznanie wpływu chrześcijaństwa na obraz Polski i Europy
- Permanentne pogłębianie własnej wiary.
- Konsekwentne odkrywanie własnego powołania.

Moduły

1. Moje chrześcijańskie *Credo*.
2. Moja modlitwa.
3. Wspólnotowy wymiar mojego Kościoła.
4. Z wiarą w roku liturgicznym.
5. Moje korzenie, moja przeszłość (historia Kościoła).

Wiodące treści

Credo jako podstawa wiary.

Formy i rodzaje modlitwy oraz jej rola w życiu chrześcijan.

Budowanie wspólnoty Kościoła.

Świadectwo chrześcijanina w wymiarze jednostkowym i społecznym.

Zagrożenia dla chrześcijan i ich problemy we współczesnym świecie.

Liturgia świąt roku kościelnego.

Zaangażowanie Kościoła na rzecz polskości (na przestrzeni wieków i współcześnie).

Klasa III – W bogactwie miłości

Cele wiodące

- Poznanie zasad wynikających z nauki społecznej Kościoła i rozumienie ich roli w życiu jednostek, wspólnot i organizacji społecznych.
- Zrozumienie istoty, zadań i funkcji małżeństwa i rodziny chrześcijańskiej.
- Zrozumienie istoty kultury w życiu człowieka, gotowość do jej obrony i podejmowanie działań w jej budowaniu.
- Szacunek dla życia poczętego i gotowość do jego obrony.
- Respektowanie wymagań miłości w codziennym życiu.
- Orientacja w świecie pracy i poszanowanie jej wartości.
- Konsekwentne dawanie świadectwa wiary.

Moduły

1. Na progu małżeństwa i rodziny.
2. Życie z ludźmi i wśród ludzi.
3. Miłość i wiara w moim życiu.
4. Świadectwo wiary w roku kościelnym.
5. Chrześcijanin wobec świata (historia Kościoła).

Wiodące treści

Chrześcijańska wizja miłości małżeńskiej i rodziny.

Rodzina miejscem realizacji Kościoła domowego.

Zjawiska zagrażające rodzinie chrześcijańskiej.
Chrześcijanin wobec zagrożeń ze strony współczesnego świata.
Zasady nauczania społecznego Kościoła.
Troska o rozwój jednostek oraz mniejszych i większych społeczności.
Misja katolickich mediów w Kościele i w świecie.
Zadania dla Kościoła w trzecim tysiącleciu.

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

I. Analiza i interpretacja tekstów o charakterze religijnym

Uczeń potrafi rozpoznać teksty biblijne i religijne; rozwija zainteresowania różnymi dziedzinami religii; odkrywa wartość egzystencjalną analizowanych tekstów, wykorzystuje poznane teksty biblijne i religijne w pogłębionej dyskusji na temat Kościoła i religii*.

II. Socjalizacja eklezjalna

Uczeń odkrywa swoje miejsce i zadania w Kościele; potrafi scharakteryzować wyzwania stojące przed katolikiem po przyjęciu sakramentu bierzmowania.

III. Odkrywanie powołania chrześcijańskiego

Uczeń interpretuje egzystencjalnie wiedzę religijną, którą zdobył; posługując się cytatami biblijnymi; korzysta z różnorodnych źródeł informacji i dokonuje hierarchizacji zadań spoczywających na katoliku względem rodziny i społeczności, w których żyje.

IV. Tworzenie wypowiedzi, obserwacje i doświadczenia

Uczeń pogłębia umiejętność wypowiadania się w mowie i w piśmie* na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami biblijnym i innymi tekstami o charakterze religijnym i własnymi zainteresowaniami; korzysta z różnych źródeł informacji (własnych obserwacji, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów)*; stosuje technologie informacyjno-komunikacyjne.

KLASA I – W BLASU BOŻEJ PRAWDY

I. U źródeł wiary

Zadania nauczyciela religii

- Ukazanie źródeł wiary.
- Wspomaganie wychowanków w odkrywaniu prawdy o obecności Boga w ludzkim życiu.
- Kształtowanie postawy religijności.

Wiodące treści katechetyczne

- Istnienie Boga i zmysł wiary.
- Objawienie Boże a objawienia prywatne.
- Zjawisko religii. Religie świata i dialog międzyreligijny.
- Rola Chrystusa w dziejach ludzkości.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
1. Kim jestem w perspektywie Bożego planu?	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni wartości ostateczne • określi wpływ wiary na postawę człowieka • określi własny system wartości • rozumie sens uczestniczenia w katechezie, jej owoce i nakładane przez nią zobowiązania 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić swoje decyzje i wybory w aspekcie wiary • potrafi uzasadnić potrzebę hierarchii wartości w życiu człowieka • potrafi scharakteryzować swoją wiarę • potrafi scharakteryzować siebie jako człowieka wierzącego • potrafi dokonać wartościowania dotyczącego postaw i zachowań w aspekcie wymogów wiary 	<ul style="list-style-type: none"> • jest przekonany o potrzebie urzeczywistnienia wartości ostatecznych w życiu człowieka • wybiera Jezusa jako swój osobowy wzorzec • podejmuje decyzję pogłębiania wiary poprzez udział w katechezie
2-3. Człowiek istotą religijną – tajemnica religii.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: religia, człowiek istotą religijną, objawienie naturalne, objawienie nadprzyrodzone • wymieni cechy wspólne dla wszystkich religii • rozumie, że każdy człowiek nosi w sobie pragnienie wiary • rozumie, że człowiek odczuwa potrzebę religii • poda przykłady przejawów religijności w aspekcie historycznym w różnych społecznościach 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, że religia jest istotnym czynnikiem duchowego rozwoju człowieka • potrafi uzasadnić, dlaczego człowiek nie wierzący w Boga wierzy zawsze w „coś innego” • potrafi odróżnić postawę wiary od religijnego fanatyzmu • potrafi scharakteryzować objawienie naturalne i nadprzyrodzone 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje postawę wiary w Boga • wyraża szacunek wobec ludzi manifestujących swoją wiarę • prezentuje postawę krytyczną tak wobec fanatyzmu religijnego, jak i obojętności religijnej
4. Wielkie religie świata.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni charakterystyczne cechy współczesnych religii • wymieni religie monoteistyczne i politeistyczne • rozumie, że chrześcijaństwo najpełniej wyraża miłość Boga • wymieni społeczne implikacje wypływające z religii Wschodu (ezoteryzm: amulety, talizmany; astrologia...) 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzuje podstawowe prawdy o buddyzmie, judaizmie (historia zbawienia, diaspora, autentyzm), hinduizmie, islamie, chrześcijaństwie • wykazuje różnice między chrześcijaństwem a innymi religiami • potrafi obronić wartości religii chrześcijańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża szacunek wobec innych religii • jest przekonany o wielkiej wartości chrześcijaństwa • wykazuje dumę z powodu bycia chrześcijaninem • jest otwarty na dialog z innymi wyznaniami
5. Objawienie Boga w Starym i Nowym Testamencie.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: historia zbawienia, objawienie prywatne, Boża pedagogia • wie, że Bóg objawiał się człowiekowi stopniowo: najpierw w Starym Testamencie, potem, najpełniej, poprzez Jezusa Chrystusa (Nowy Testament) • wie, że objawienia prywatne mogą uwypuklać jakiś aspekt objawienia biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia objawianie się Boga w dziejach ludzkości • wyjaśni znaczenie Bożego imienia Jahwe • wykazuje zależność pełnego objawienia się Boga w Chrystusie od wydarzeń Starego Testamentu (np. przepowiedanie proroków) • wskaże momenty objawiania się Boga we własnym życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje prawdy o objawianiu się Boga w historii ludzkiej • wyraża otwartość na działanie Boga w swoim umyśle i sercu • z zaangażowaniem zgłębia księgi Pisma św.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
6. Objawienie pośrednie i bezpośrednie.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: objawienie pośrednie i bezpośrednie poda przykłady objawienia pośredniego i bezpośredniego wymieni argumenty św. Tomasza z Akwinu przemawiające za istnieniem Boga wie, że katecheza jest wyjaśnieniem Bożego objawienia 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wykazać różnice między objawieniem pośrednim a bezpośrednim potrafi scharakteryzować „dowody na istnienie Boga” potrafi zinterpretować teksty biblijne odsłaniające niewidzialnego Boga 	<ul style="list-style-type: none"> poznaje Boże objawienie poszukuje własnych argumentów na istnienie Boga pomaga innym poznawać Boga daje swoim życiem odpowiedź na Boże objawienie
7. Obraz Jezusa w Ewangeliach.	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje charakterystyczne elementy obrazu Jezusa w poszczególnych Ewangeliach prezentuje główną myśl teologiczną czterech ewangelistów 	<ul style="list-style-type: none"> omówi przyczyny różnic w obrazie Jezusa w czterech ewangeliach scharakteryzuje środowisko w jakich powstały Ewangelie 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża zainteresowanie osobą Jezusa
8. Chrystus i Jego Kościół.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: Chrystus Zbawiciel, Chrystus Odkupiciel, Chrystus Głowa Kościoła wie, że Chrystus założył Kościół i nim kieruje wie, że Kościół jest zapoczątkowaniem królestwa Bożego na ziemi wie, że Kościół to wszyscy ochrzczeni, których głową jest Chrystus 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzuje rolę Chrystusa w historii ludzkości uzasadni, że Chrystus jest założycielem i Głową Kościoła uzasadni, że on sam jest podmiotem w Kościele wyjaśnia wspólnotowy charakter Kościoła określa rolę, jaką Kościół odgrywa w Polsce i w świecie 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy Kościół i inspirowanie innych do tworzenia go we własnym środowisku wierzy, że Chrystus jest obecny w Kościele jest wdzięczny Chrystusowi za Jego obecność w Kościele modli się za Kościół powszechny i lokalny
9. Sekty i nowe ruchy religijne.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni najbardziej znane sekty w swoim środowisku i w Polsce rozumie niebezpieczeństwo płynące z przyłączenia się do sekty rozumie, że określenie „nowe ruchy religijne” odnosi się do grup działających poza Kościołem 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi rozpoznać sposoby werbowania do sekt potrafi omówić sposoby obrony przed zagrożeniami ze strony sekt potrafi krytycznie odnieść się do różnych form reklamy nowych ruchów religijnych w mediach potrafi określić „grupę ryzyka” osób najbardziej podatnych na wstąpienie do sekty 	<ul style="list-style-type: none"> rozwija swą wiedzę religijną i pogłębia wiarę potrafi zachować się właściwie wobec propozycji przedstawicieli sekt (rozmowa, literatura, spotkanie) potrafi zdemaskować złą intencję przedstawicieli sekt, ukrytą pod pozorem wylewnej troski o dobro werbowanego
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne: sacrum i profanum, wolność, odpowiedzialność, sprawiedliwość, tolerancja.

Historia: wielokulturowość w dziejach Polski; współistnienie religii i wyznań.

Wychowanie do życia w rodzinie: tożsamość człowieka i poczucie sensu życia; wielowymiarowość życia: wymiar biologiczny, psychiczny, moralny, religijny, społeczny.

6 II. U źródeł moralności człowieka wierzącego

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie wychowanków w rozumieniu godności osoby ludzkiej.
- Wspomaganie wychowanków w formowaniu prawego sumienia.
- Wspomaganie wychowanków w dokonywaniu wyborów zgodnych z własnym sumieniem.
- Kształtowanie postaw moralnych.

Wiodące treści katechetyczne

- Godność osoby ludzkiej a postawy moralne.
- Permanentna formacja sumienia.
- Wartości moralne.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
10. Godność osoby ludzkiej.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie „godność osoby” • wymieni rodzaje godności przyrodzonej i nadprzyrodzonej (godność osobowa i osobowościowa) • rozumie, że godność człowieka ma podstawę w Bogu (wymieni źródła godności człowieka) • wymieni zadania wypływające z godności człowieka • rozumie, że godność stanowi źródło wartości • wymieni wartości ogólnoludzkie, które zogniskowane są wokół godności (prawda, dobro, sprawiedliwość, wolność, odpowiedzialność...) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, dlaczego każdy człowiek ma prawo do poszanowania jego godności • potrafi wykazać związek między godnością a urzeczywistnianiem wartości: prawdy, dobra, sprawiedliwości, wolności i odpowiedzialności 	<ul style="list-style-type: none"> • jest świadomy własnej godności i jej źródeł • swoimi decyzjami i wyborami świadczy o poszanowaniu godności własnej i innych • z szacunkiem odnosi się do wszystkich (ze względu na ich godność) • inspiruje rówieśników do poszanowania godności własnej i drugiego człowieka
11. Wolność i odpowiedzialność.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta, że człowiek jest istotą rozumną, obrazem mądrości Boga • zdefiniuje pojęcia: wolność, odpowiedzialność, samowola • rozumie wolność jako wartość ogólnoludzką i dar Boży • rozumie, że wolność zakłada wolny wybór między dobrem i złem • wymieni skutki wolności nieodpowiedzialnej (np. uzależnienia) • rozumie negatywny wpływ samowoli na moralność człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, dlaczego każdy człowiek ma prawo do wolności • potrafi zinterpretować naukę zawartą w wersecie Ga 5,1 • potrafi uzasadnić, dlaczego urzeczywistnianie dobra czyni człowieka wolnym • potrafi wykazać różnicę między wolnością a samowolą • potrafi uzasadnić, że wolność bez odpowiedzialności rodzi nieobliczalną samowolę 	<ul style="list-style-type: none"> • szanuje wolność drugiej osoby, akceptując jej odrębność • jest krytyczny wobec postaw samowolnych • wykazuje postawę tolerancyjną wobec drugiego człowieka • podejmuje odpowiedzialne decyzje • odpowiedzialnie poszerza przestrzeń swojej wolności • inspiruje kolegów do budowania ich wolności na odpowiedzialnych decyzjach
12. Moralność czynów ludzkich.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: moralność, intencja (zła lub dobra), prawo naturalne, prawo Boże • wymieni źródła moralności (KKK 1750) • rozumie, że cel nie uświęca środków • wymieni czyny bezwzględnie niedozwolone ze względu na ich przedmiot (błuznierstwo, krzywoprzysięstwo, zabójstwo, cudzołóstwo) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi omówić źródła moralności • potrafi uzasadnić, dlaczego niedopuszczalne jest czynienie zła, aby wyprowadzić z niego dobro (zasada „cel uświęca środki”) • wyjaśni kryteria czynu moralnego (przedmiot, cel, okoliczności) 	<ul style="list-style-type: none"> • zgłębia naukę o moralności chrześcijańskiej • dokonuje słusznych wyborów w aspekcie moralnym • prezentuje odpowiedzialne, szlachetne postawy i zachęca do nich w swoim środowisku

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
13. Świat ludzkich uczuć.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: uczucia, emocje wymieni podstawowe uczucia i je zdefiniuje (miłość i nienawiść, pragnienie i obawa, radość, smutek i gniew) rozumie, że uczucia zapewniają więź między życiem zmysłowym a duchowym 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, kiedy uczucia są moralnie obojętne oraz kiedy są dobre albo złe potrafi uzasadnić, dlaczego uczuciami powinien kierować rozum 	<ul style="list-style-type: none"> buduje w sobie świat uczuć w aspekcie moralnym prezentuje postawę odpowiedzialności za siebie i drugiego człowieka przyjaźnie odnosi się do kolegów
14. Sumienie i jego kształtowanie	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: sumienie jako głos Boga, sumienie osobiste, sumienie narodu rozumie, że człowiek powinien dokonywać wyboru zgodnie ze swoim sumieniem, bez konfliktu z rozumem i prawem Bożym wyjaśnia pojęcie „sąd moralny” wymieni czynniki kształtujące oraz deformujące sumienie 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi odróżnić sąd sumienia od innych aktów świadomości wie, że sumienie jest dyspozycją zadaną, wymagającą formacji wyjaśnia, na czym polega osąd sumienia wykazuje zależność między oceną sumienia a wolnością potrafi dokonać rozróżnienia między sumieniem uformowanym prawidłowo i nieprawidłowo 	<ul style="list-style-type: none"> z zaangażowaniem rozwija wrażliwość swojego sumienia (katecheza, słowo Boże, sakramenty) postępuje zgodnie ze swoim sumieniem daje świadectwo dobrze uformowanego sumienia.
15. Normy i zasady moralne podstawą formacji sumienia.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: norma moralna, zasada moralna, prawo stanowione (kościelne, państwowe) wymieni normy i zasady moralne rozumie konieczność przestrzegania norm i zasad moralnych 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić potrzebę stosowania norm i zasad moralnych w ludzkim życiu potrafi wykazać związek dobrze ukształtowanego sumienia z postępowaniem według norm i zasad moralnych 	<ul style="list-style-type: none"> urzeczywistnia normy i zasady moralne w kontaktach z ludźmi inspiruje kolegów do przestrzegania norm i zasad moralnych
15a. Dokonywanie wyborów zgodnych z sumieniem.	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady sytuacji trudnych w aspekcie moralnym wymieni zasady postępowania w trudnych sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać rozwiązania trudnych problemów zgodnie z zasadami i prawidłowo ukształtowanym sumieniem potrafi dokonać wartościowania rozwiązań trudnych problemów w aspekcie moralnym 	<ul style="list-style-type: none"> z namysłem analizuje możliwości rozwiązania zaistniałych problemów dokonuje osobistych wyborów zgodnie z sumieniem wspomaga innych w dokonywaniu słusznych wyborów
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: wartościowanie wypowiedzi: prawdziwość – fałsz, szczerłość – kłamstwo; wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne: sacrum i profanum, wolność, odpowiedzialność.

Wiedza o społeczeństwie: demokracja a wartości; etyka życia zbiorowego; sztuka wykazania swojej racji – umiejętność znalezienia argumentów na poparcie własnego stanowiska.

Geografia: konflikty zbrojne i inne zagrożenia społeczno-ekonomiczne.

Przedsiębiorczość: etyka zawodowa, sens płacenia podatków.

Wiedza o kulturze: wykształcenie umiejętności refleksyjnej i krytycznej oceny zjawisk w kulturze i sztuce.

Wychowanie do życia w rodzinie: zdobycie umiejętności rozwiązywania problemów i podejmowanie decyzji dotyczących wyboru przyszłego stylu życia, w tym pełnienia ról rodzicielskich.

III. Drogowskazy wiary

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie wychowanków w zrozumieniu prawdy, że wiara, nadzieja i miłość są drogą prowadzącą do doskonałości.
- Rozwijanie potrzeby świadczenia o wierze w Jezusa Chrystusa

Wiodące treści katechetyczne

- Wiara dojrzała.
- Praca nad sobą – samowychowanie, praca nad charakterem; dojrzała osobowość chrześcijańska.
- Rola cnót kardynalnych w życiu człowieka.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
16. Wiara jako odpowiedź na miłość Boga.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że wiara jest odpowiedzią na miłość Boga • wymieni przejawy Bożej miłości • wie, że wiara jest jedną z cnót boskich • wymieni najważniejsze wykroczenia przeciw pierwszemu przykazaniu • rozumie, że źródłem wszelkich wypaczeń moralnych jest nieuznawanie Boga • rozumie, na czym polega szczęście ludzi, „którzy uwierzyli” (J 20,29) 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego wiara jest odpowiedzią na miłość Boga • uzasadnia konieczność posłuszeństwa Bogu • potrafi odróżnić wiarę od bałwochwalstwa i dewocji • dokona krytycznej oceny zachowań niezgodnych z wiarą • wyjaśnia, na czym polega zaufanie Bogu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża ufność i posłuszeństwo wobec Boga • daje świadectwo wiary w Niego i z zaangażowaniem pogłębia swoją wiarę • krytycznie odnosi się do zachowań niezgodnych z wiarą w Boga • inspiruje innych do pogłębiania swojej wiary
17. Nadzieja ufnym oczekiwaniem błogosławieństwa Bożego.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie nadziei • wymieni grzechy przeciw nadziei • rozumie potrzebę kierowania się w życiu nadzieją 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować grzechy przeciwko nadziei • potrafi uzasadnić, że zarówno rozpacz, jak i zuchwała ufność sprzeciwiają się cnocie nadziei 	<ul style="list-style-type: none"> • ufa Bogu i oczekuje na Jego pomoc • wykazuje bojaźń Bożą • budzi nadzieję u innych w sytuacji trudnych doświadczeń
18. Szczera miłość odpowiedź na miłość Boga.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie istotę miłości Boga do człowieka i człowieka do Boga • wymieni sposoby odpowiedzi na miłość Bożą • wymieni grzechy przeciw Bożej miłości 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, że źródłem ludzkiego szczęścia jest odpowiadać miłością na miłość Boga • potrafi opisać doświadczanie miłości Bożej we własnym życiu • potrafi opisać swój sposób wyrażania miłości do Boga • hierarchizuje nabywane przez chrześcijanina cnoty ze szczególnym uwzględnieniem miłości 	<ul style="list-style-type: none"> • kocha Boga i wszystkie stworzenia ze względu na Niego • prezentuje postawę wiary, nadziei i miłości • inspiruje innych do wyrażania miłości wobec Boga
19. Cnoty kardynalne i ich rola w życiu.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: cnoty ludzkie i cnoty kardynalne • wymieni cnoty kardynalne • rozumie istotę cnót kardynalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować cztery cnoty kardynalne • potrafi wyjaśnić, na czym polega rola cnót kardynalnych w życiu człowieka • potrafi uzasadnić, że cnoty kardynalne pełnią bardzo ważną rolę w ludzkim życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • urzeczywistnia w swoim życiu cnoty kardynalne • inspiruje innych do urzeczywistniania tych cnót

20. Umiejętność życia według cnót.	<ul style="list-style-type: none"> • poda motywację do pracy nad sobą • wskaże przykłady ludzi, którzy przestawili swe życie na lepsze tory • wymieni, co pomaga, a co przeszkadza w doskonaleniu siebie • rozumie potrzebę pracy nad sobą 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić własne słabe strony i ich wpływ na sposób postępowania • potrafi uzasadnić potrzebę przemiany, dążenia do doskonałości • potrafi podjąć działania w aspekcie samodoskonalenia i korekty swoich słabych stron • analizuje relacje pomiędzy cnotami boskimi a cnotami kardynalnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wpatruje się w podawany mu przez Boga przykład życia • troszczy się o własną doskonałość • właściwie reaguje na spotykające go zło • zmierza do świętości • pomaga innym w doskonaleniu postaw
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: tematy, motywy, wątki: miłość, dom, rodzina, śmierć, droga, wędrówka, pielgrzymka itp.

Wychowanie do życia w rodzinie: tożsamość człowieka i poczucie sensu życia; wielowymiarowość człowieka: wymiar biologiczny, psychiczny, moralny, religijny, społeczny;

pogłębianie problematyki związanej z przyjaźnią, miłością, ludzką płciowością, prokreacją, funkcją rodziny w życiu jednostkowym i społecznym; przyjmowanie pozytywnej postawy wobec życia ludzkiego, rodziny, dziecka, osób starszych, zdrowia i itp.

IV. Problemy moralności chrześcijańskiej

Zadania nauczyciela religii

- Głębsze poznanie i rozumienie treści Dekalogu.
- Wspomaganie wychowanków w utrzymywaniu łączności z Chrystusem i w wyborach prowadzących do permanentnego nawracania się.
- Kształtowanie postaw i zachowań wynikających z treści Dekalogu.
- Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i uznawania własnego grzechu.

Wiodące treści katechetyczne

- Przykazania Boże – Dekalog.
- Istota grzechu i jego rodzaje.
- Nawrócenie i radość życia z Chrystusem.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
21. Grzech zerwaniem przymierza z Bogiem i ludźmi.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie grzechu • rozumie istotę grzechu pierwotnego i grzechów czynkowych • rozumie, że grzech jest zerwaniem przymierza z Bogiem i ludźmi, i że w Chrystusie odnawiamy to przymierze (Rz 6,20) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi rozpoznać grzech • potrafi odróżnić grzech śmiertelny od grzechu powszedniego • potrafi uzasadnić, dlaczego grzech niszczy przyjaźń z Bogiem i z drugim człowiekiem 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje konkretne działania w kierunku walki z grzechem • uznaje swój grzech i powierza go Jezusowi • postanawia poprawę • wspomaga innych w walce z grzechem
22. Jest jeden Bóg – „Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną”.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta treść pierwszego przykazania • wymieni formy służenia jednemu Bogu • rozumie, że źródłem wszelkich wypaczeń moralnych jest nieuznanie Boga • wymieni wykroczenia przeciw pierwszemu przykazaniu (zabobon, bałwochwalstwo, magia, sekty; bezbożność, ateizm, agnostycyzm) • poda zagrożenia płynące z New Age 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadni, że człowiek powinien wierzyć w jedynego Boga • opisuje formy oddawania czci jednemu Bogu indywidualnie i we wspólnocie Kościoła • potrafi dokonać krytycznej oceny zachowań niezgodnych z wiarą • scharakteryzuje grzechy przeciw wierze • uzasadni, dlaczego grzechy przeciw wierze niszczą wiarę człowieka i godzą we wspólnotę Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje prawdę, że jest jeden Bóg • oddaje cześć jednemu Bogu • odrzuca wszelkie praktyki naruszające to przykazanie

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
23. Szacunek dla imienia Bożego – „Nie będziesz brał imienia Pana, Boga twego nadaremno”.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta treść drugiego przykazania • rozumie jego istotę • rozumie wartość chrześcijańskich imion • wymieni grzechy przeciw drugiemu przykazaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, że imię Boże jest święte • potrafi scharakteryzować grzechy przeciw drugiemu przykazaniu • potrafi uzasadnić wartość chrześcijańskiego imienia 	<ul style="list-style-type: none"> • ceni wartość chrześcijańskiego imienia • pozostaje wrażliwy na to, co święte • wyraża szacunek dla imienia Bożego • nie nadużywa imienia Bożego i z dezaprobatą odnosi się do nadużyć w tej dziedzinie
24. „Pamiętaj, abyś dzień święty święcił” – niedzielny supermarket.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta trzecie przykazanie • rozumie jego istotę • wymieni formy świętowania niedzieli • wymieni argumenty za świętowaniem dnia Pańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać tradycje świętowania niedzieli • potrafi uzasadnić, dlaczego niedziela jest świętym dniem chrześcijan • potrafi wykazać związek między szabatem a niedzielą • uzasadni obowiązek uczestnictwa we Mszy św. w niedziele i święta 	<ul style="list-style-type: none"> • czynnie uczestniczy w niedzielnej Mszy św. • przeżywa niedzielę jako dzień łaski i powstrzymuje się od pracy • z zaangażowaniem uczestniczy w rodzinnym świętowaniu niedzieli • pobudza innych do świętowania niedzieli
25. „Czuj ojca twego i matkę swoją” – dlaczego rodzice są jeszcze potrzebni?	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta treść czwartego przykazania • wymieni obowiązki rodziców względem dzieci i dzieci względem rodziców oraz rodziny wobec społeczeństwa • zdefiniuje pojęcie rodziny i rodziny chrześcijańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadni konieczność szacunku wobec rodziców • scharakteryzuje obowiązki wobec społeczeństwa i jego władz • potrafi umiejscowić wypełnianie obowiązków względem rodziny w perspektywie królestwa Bożego 	<ul style="list-style-type: none"> • ma poczucie wspólnoty z rodziną i społeczeństwem • oddaje cześć rodzicom • z szacunkiem wyraża się o rodzicach • ceni wartość życia rodzinnego i wpływa na jego kształt
25a. Fałszywe rodzicielstwo.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni zagrożenia niszczące współczesną rodzinę (wolne związki, przemoc, związki homoseksualne, molestowanie seksualne i przemoc psychiczna, klonowanie, adopcja dzieci przez pary homoseksualne) • rozumie, że najlepszym zabezpieczeniem rodziny jest małżeństwo sakramentalne 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi odróżnić prawdy o rodzinie podawane przez Kościół od prawd proponowanych przez współczesne nury „wyzwolone” • potrafi opisać cechy charakteru, o które powinien troszczyć się przyszły rodzic • potrafi opisać właściwy model rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • modli się za swoją rodzinę (obecną i przyszłą) • wyraża sprzeciw wobec stylu życia proponowanego przez kraje zachodnie • przestrzega swoich kolegów i koleżanki przed ryzykiem budowania rodziny bez zasad
26. Spieszmy się kochać ludzi – „Nie zabijaj”.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta treść piątego przykazania • pamięta tekst Rdz 4,10-11 • rozumie, że dawcą i panem życia jest Bóg • rozumie, że każdy człowiek ma prawo do życia i jego obrony • rozumie obowiązek poszanowania życia i zdrowia własnego i innych 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, że życie jest wielką wartością • potrafi zestawić wartość życia z innymi wartościami • potrafi opisać sytuacje, w których warto oddać życie, i sytuacje, kiedy lepiej jest je zachować • prezentuje naukę Kościoła nt. transplantacji 	<ul style="list-style-type: none"> • ceni wartość życia • szanuje zdrowie i życie własne oraz innych • broni zagrożonego życia • modli się o poszanowanie życia przez wszystkich ludzi
27. Ile warte jest życie człowieka? – grzechy przeciw życiu.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni wykroczenia przeciw życiu (zabójstwo zamierzone i niezamierzone; samobójstwo, eutanazja, przerywanie ciąży, narkomania) • wymieni wykroczenia przeciw zdrowiu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić konieczność obrony życia i zdrowia • potrafi scharakteryzować wykroczenia przeciw życiu i zdrowiu • wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność za życie i zdrowie innych • potrafi dostrzec wartość i zagrożenia ze strony badań naukowych dla życia, zdrowia i godności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • ceni sobie integralność osoby ludzkiej • wyraża sprzeciw wobec zachowań zagrażających zdrowiu i życiu • podejmuje działania na rzecz poszanowania osoby ludzkiej i trwałego pokoju • okazuje szacunek dla zmarłych

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
28. Chrześcijańskie powołanie do czystości – niedoceniony skarb.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie istotę ludzkiej płciowości w ujęciu chrześcijańskim rozumie, że czystość jest darem prowadzącym do Boga pamięta treść błogosławieństwa dotyczącego czystego serca wymieni różne formy czystości rozumie, że zachowanie czystości jest czynnikiem pozwalającym zachować integralność osoby 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić wartość czystości przedmałżeńskiej potrafi uzasadnić, dlaczego czystość jest darem uszczęśliwiającym ludzi i uwielbieniem Boga potrafi zinterpretować ewangeliczne błogosławieństwo o czystości serca 	<ul style="list-style-type: none"> urzeczywistnia w swoim życiu postawę czystości pozytywnie wyraża się o dziewictwie inspiruje innych do zachowania czystości modli się o siłę do zachowania czystości własnej i innych
28a. Zagrożenia dla czystości – „medialny seks”.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni media, których działanie skierowane jest ku niszczeniu czystości (chat erotyczny, prasa pornograficzna, filmy i programy telewizyjne...) wymieni zagrożenia dla ludzkiej płciowości wpływające z działania mediów rozumie, na czym polega dramat transseksualizmu 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić, dlaczego Kościół staje w obronie czystości i płciowości człowieka potrafi dokonywać wyboru między mediami niszczącymi a mediami wspomagającymi czystość potrafi scharakteryzować działania propagujące czystość i ochronę ludzkiej płciowości 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża sprzeciw wobec stylu życia lansowanego przez media akceptuje i docenia własną płciowość przestrzega kolegów przed korzystaniem z mediów niszczących czystość
29. Wychowanie do czystości serca – „Nie cudzołóż”.	<ul style="list-style-type: none"> pamięta treść szóstego przykazania rozumie jego istotę wymieni zagrożenia przeciw czystości rozumie, że czystość domaga się panowania nad sobą wymieni osoby i czynniki pomagające zachować czystość 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić wartość zachowywania czystości potrafi wykazać związek między czystością a cnotą umiarkowania potrafi omówić zagrożenia zamierzone w czystość potrafi omówić pozytywne przykłady korzyści płynących z zachowania czystości 	<ul style="list-style-type: none"> traktuje czystość jako dar z siebie panuje nad sobą wyraża wdzięczność Bogu za dar płciowości prezentuje właściwą postawę wobec homoseksualizmu
29a. Wychowanie do wierności małżeńskiej – „mimo przeszkód trwam”.	<ul style="list-style-type: none"> pamięta i rozumie treść dziewiątego przykazania wskazuje teksty biblijne dotyczące pożądliwości cielesnej wymieni czynniki wspomagające zachowanie czystości serca rozumie potrzebę wstydlivosti 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić potrzebę zachowania intymności małżeńskiej potrafi uzasadnić potrzebę czystości serca w życiu małżeńskim potrafi scharakteryzować czynniki wspomagające zachowanie czystości potrafi wyjaśnić, na czym polega walka z pożądliwością cielesną 	<ul style="list-style-type: none"> panuje nad pożądliwością ciała, oczu i „pychą żywota” troszczy się o czystość własnego serca szanuje intymność drugiej osoby modli się o czystość serca dla siebie oraz przyszłego współmałżonka
30. „Nie kradnij” – moralność Kalego.	<ul style="list-style-type: none"> pamięta treść siódmego przykazania rozumie jego istotę wymieni skutki grzechów z zakresu siódmego przykazania rozumie, że nieprzestrzeganie zakazu „nie kradnij” degradowuje człowieka wymieni czyny prowadzące do zniewolenia ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić, że nieprzestrzeganie siódmego przykazania wywołuje skutki indywidualne i społeczne potrafi uzasadnić, że każdy człowiek ma prawo do własności potrafi wyjaśnić, na czym polega naprawienie popełnionej niesprawiedliwości potrafi wykazać związek między panowaniem nad bogactwami materialnymi a szacunkiem dla wymagań moralnych 	<ul style="list-style-type: none"> szanuje rzeczy własne i cudze troszczy się o dobro środowiska dziękuje Bogu za dobra materialne inspiruje innych do szacunku dla siódmego przykazania

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
31. Świadczyć o prawdzie – „Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu”.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie prawdy pamięta i rozumie treść ósmego przykazania wskaże teksty biblijne mówiące o prawdzie poda przykłady męczeństwa za prawdę 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić potrzebę życia w prawdzie potrafi uzasadnić, że prawda jest podstawową wartością potrafi zinterpretować życie chrześcijańskie jako naśladowanie Chrystusa-Prawdy potrafi uzasadnić, że życie w prawdzie jest prawdziwą wolnością 	<ul style="list-style-type: none"> daje świadectwo prawdzie inspiruje innych do życia w prawdzie troszczy się o dobre imię innych staje w prawdzie wobec siebie, robi systematycznie rachunek sumienia i ułatwia to innym
32. Słowa, które ranią – grzechy przeciw prawdzie.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni wykroczenia przeciw prawdzie rozumie istotę wykroczeń przeciw prawdzie wskaże grzechy, których nośnikiem są środki masowego przekazu wymieni warunki ujawniania prawdy i dochowywania tajemnicy 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić, że kłamstwo jest najbardziej bezpośrednim wykroczeniem przeciw prawdzie potrafi zinterpretować „złotą zasadę”, która określa prawo do prawdy w konkretnych życiowych sytuacjach potrafi krytycznie ocenić treść informacji podawanych w środkach masowego przekazu w aspekcie ósmego przykazania 	<ul style="list-style-type: none"> z dezaprobatą odnosi się do wykroczeń przeciw prawdzie świadomie dokonuje wyboru programów telewizyjnych i innych źródeł masowej komunikacji kieruje się umiarem i dyscypliną w korzystaniu ze środków masowego przekazu dochowuje powierzonych tajemnic
33. Radość posiadania – „Ani żadnej rzeczy, która jego jest”.	<ul style="list-style-type: none"> pamięta i rozumie treść dziesiątego przykazania poda definicję zazdrości i chciwości wskaże teksty biblijne o „ubogich w duchu” (Łk 14,33; Mt 5,3) 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić, że dziesiąte przykazanie jest dalszym ciągiem dziewiątego potrafi uzasadnić, że właściwy stosunek do posiadanych dóbr jest drogą do prawdziwego szczęścia – królestwa Bożego na ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> zachowuje ubóstwo serca ceni Boga wyżej niż to, co posiada wyraża radość z posiadanych rzeczy chętnie służy innym posiadanymi dobrami
34. Grzechy główne i ich następstwa.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni grzechy główne rozumie istotę grzechów głównych wymieni indywidualne i społeczne skutki grzechów głównych 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi omówić materię grzechów głównych potrafi wyjaśnić, że grzechy te są źródłem wszystkich pozostałych potrafi opisać skutki grzechów głównych w rozwoju osobowym człowieka i w życiu społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada walkę grzechom głównym szuka pomocy w opanowaniu ciała i uczuć w zjednoczeniu z Bogiem inspiruje innych do zawrócenia z drogi grzechów głównych
35. Grzechy cudze i ich konsekwencje – „Oczy szeroko zamknięte”.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni grzechy cudze rozumie istotę grzechów cudzych wymieni konsekwencje osobowe i społeczne grzechów cudzych poda przykłady rozprzestrzeniania się grzechów cudzych w najbliższym środowisku 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić, że grzechy cudze są współudziałem w złu drugiego człowieka potrafi uzasadnić, że grzech cudzy jest nośnikiem zła społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża postawę odpowiedzialności za drugiego człowieka w aspekcie grzechów cudzych właściwie reaguje na zło drugiego człowieka
36. Nigdy nie będą odpuszczone – grzechy przeciw Duchowi Świętemu.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni grzechy przeciw Duchowi Świętemu rozumie istotę tych grzechów wymieni i rozumie ich następstwa 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować grzechy przeciw Duchowi Świętemu potrafi uzasadnić, dlaczego grzechy tego rodzaju nie mogą być odpuszczone 	<ul style="list-style-type: none"> pogłębia swoją wiarę otwiera się na działanie Ducha Świętego systematycznie korzysta z sakramentu pokuty i pojednania inspiruje innych do otwierania się na łaskę Ducha Świętego
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: tematy, wątki, motywy: rodzina, dom; etyka mówienia – stosowność, uczciwość, etykieta językowa; wypowiedź językowa – wartościowanie wypowiedzi – poprawność – niepoprawność, błąd językowy, prawdziwość – fałszywość, szczerść – kłamstwo, wartościowanie estetyczne; wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne: prawda, dobro, piękno;

Wiedza o społeczeństwie – jednostka – grupa – społeczeństwo; obowiązki i cnoty obywatelskie, patriotyzm, etyka życia zbiorowego; pojęcie prawa, normy prawnej, przepisu prawnego.

Przedsiębiorczość: etyka zawodowa.

Wychowanie do życia w rodzinie: zagrożenia dla życia rodzinnego: agresja, przemoc, eutanazja, alkoholizm, narkomania, sekty, separacja, rozwód, samotne rodzicielstwo; przekazywanie rzetelnej wiedzy o rozwoju człowieka w wymiarze biologicznym, psychicznym, społecznym i duchowym; tożsamość człowieka i poczucie sensu życia; wielowymiarowość człowieka; pogłębienie problematyki funkcji rodziny w życiu jednostkowym i społecznym; przyjęcie pozytywnej postawy wobec rodziny.

V. Wiara i moralność silne darami łaski

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie wychowanków w rozumieniu symboli liturgicznych.
- Ukazanie uświęcającego wymiaru uczestnictwa w liturgii.
- Wspomaganie wychowanków w zrozumieniu istoty sakramentów i pogłębieniu więzi z Chrystusem i Jego Kościołem.

Wiodące treści katechetyczne

- Oddawanie czci Bogu przez wspólnotę Kościoła w liturgii.
- Rodzaje znaków używanych w liturgii.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
37. Liturgia oddaniem czci Bogu i uświęcaniem człowieka.	<ul style="list-style-type: none">• rozumie istotę liturgii• wskaże, kto, w jaki sposób, kiedy i gdzie celebrować liturgię• wymieni znaki i symbole liturgiczne• rozumie słowa i gesty stosowane w liturgii• wymieni najważniejsze wydarzenia roku liturgicznego• rozumie, że udział w liturgii jednoczy i umacnia wspólnotę Kościoła	<ul style="list-style-type: none">• potrafi wyróżnić udział Boga i człowieka w liturgii• potrafi uzasadnić, że dzieło Chrystusa w liturgii ma charakter sakramentalny• potrafi scharakteryzować znaki i symbole liturgiczne• interpretuje wybrane teksty liturgiczne z Mszy św.	<ul style="list-style-type: none">• angażuje się w śpiew• daje świadectwo pełnego i zaangażowanego udziału w liturgii• szanuje obrazy i przedmioty liturgiczne
38. Dotknięcie tajemnicy Boga – sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego.	<ul style="list-style-type: none">• wymieni siedem sakramentów• wyróżni w ich liczbie sakramenty wtajemniczenia• rozumie istotę sakramentów wtajemniczenia• wymieni owoce tych sakramentów• wymieni, kto i w jaki sposób udziela sakramentów wtajemniczenia	<ul style="list-style-type: none">• potrafi uzasadnić, że Chrystus poprzez sakramenty wtajemniczenia tworzy wspólnotę• potrafi opisać, na czym polega przygotowanie do przyjęcia poszczególnych sakramentów	<ul style="list-style-type: none">• w sposób pełny i zaangażowany uczestniczy w liturgii sakramentów wtajemniczenia• pozostaje otwarty na działanie łaski Bożej, otrzymanej i otrzymywanej poprzez sakramenty wtajemniczenia• wyraża gotowość bycia chrześnym i świadkiem bierzmowania
39. Sakramenty uzdrowienia – balsam dla duszy i ciała.	<ul style="list-style-type: none">• wymieni sakramenty uzdrowienia• rozumie istotę i skutki tych sakramentów• poda formę i treść sakramentów uzdrowienia• poda, kto i w jaki sposób sprawuje te sakramenty	<ul style="list-style-type: none">• potrafi uzasadnić, że sakramenty uzdrowienia budują jedność w Kościele• potrafi przygotować siebie i innych do przyjęcia sakramentów• potrafi scharakteryzować skutki sakramentów uzdrowienia	<ul style="list-style-type: none">• systematycznie korzysta z sakramentu pokuty i pojednania• troszczy się o udzielenie sakramentu namaszczenia chorych w swoim środowisku• ceni sobie dar odpustów i chętnie z nich korzysta

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
40. Sakramenty w służbie wspólnoty Kościoła.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni sakramenty w służbie komunii rozumie istotę i skutki tych sakramentów poda formę i treść sakramentów w służbie wspólnoty Kościoła poda, kto i w jaki sposób sprawuje te sakramenty 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić nazwę sakramentu święceń potrafi umiejscowić małżeństwo w perspektywie królestwa Bożego potrafi omówić skutki sakramentu małżeństwa potrafi uzasadnić, że sakrament kapłaństwa i małżeństwa buduje i umacnia wspólnotę kościoła interpretuje tekst przysięgi małżeńskiej interpretuje tekst przyrzeczenia, jakie składa prezbiter na ręce swego biskupa 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża postawę odpowiedzialności za własną rodzinę – Kościół domowy ceni wartość małżeństwa sakramentalnego modli się za kapłanów i osoby konsekrowane modli się o powołania
41. Drogi wiary osób powołanych.	<ul style="list-style-type: none"> poda opisane w Biblii przykłady powołań pamięta treść perykopy Łk 6,1-11 wymieni główne etapy życia świętych Piotra i Pawła pamięta odpowiedź Maryi na zwiastowanie anielskie (Łk 1,38) i na słowa św. Elżbiety (Łk 1,45) 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi przeprowadzić analizę perykopy biblijnej Łk 6,1-11 potrafi omówić istotne elementy powołania potrafi scharakteryzować sylwetkę duchową oraz misję apostołów Piotra i Pawła 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje refleksję nad własnym powołaniem stara się rozpoznawać Boże plany względem własnego życia wyraża gotowość pójścia drogą wskazaną przez Boga
42. Dwa stoły Eucharystii – stół słowa.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni elementy liturgii słowa rozumie istotę liturgii słowa poda nazwę ksiąg liturgicznych wymieni podstawowe funkcje liturgiczne rozumie, że Chrystus mocą swojego słowa przemienia ludzkie serce 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać poszczególne elementy liturgii słowa i wykonywane funkcje potrafi przygotować liturgię słowa (czytania, modlitwa wiernych...) wyjaśni dialogiczny charakter liturgii słowa 	<ul style="list-style-type: none"> angażuje się w przygotowanie liturgii słowa jest otwarty na słowo Boże i dziękuje za nie Bogu wierzy w realną obecność Chrystusa w Eucharystii
43. Dwa stoły Eucharystii - stół chleba i wina.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni elementy liturgii eucharystycznej wymieni inne określenia Eucharystii rozumie istotę Ofiary Chrystusa i naszego w niej udziału 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać poszczególne części liturgii eucharystycznej interpretuje wybrane z niej teksty potrafi określić swoje miejsce w liturgii potrafi wyrazić wdzięczność za dar Ofiary Chrystusa 	<ul style="list-style-type: none"> czynnie i w sposób pełny uczestniczy w Ofierze eucharystycznej w sposób pogłębiony przeżywa Eucharystię, jako osobiste spotkanie z Chrystusem, która też buduje i umacnia wspólnotę Kościoła
44. Komunia i jej owoce w życiu chrześcijańskim.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni owoce Komunii św. rozumie ich istotę oraz implikacje w życiu człowieka wymieni warunki przystąpienia do Komunii św. rozumie, że Komunia św. jest zadatkiem przyszłej chwały 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować owoce Komunii św. potrafi uzasadnić potrzebę częstej Komunii św. interpretuje wybrany tekst modlitwy po Komunii 	<ul style="list-style-type: none"> systematycznie przystępuje do Komunii św. mocą Chrystusa w zaangażowany sposób tworzy wspólnotę kościelną angażuje się w działania na rzecz ubogich inspiruje innych do częstego przyjmowania Komunii św.
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: wartości, kategorie estetyczne: prawda, dobro, piękno.

Podstawy przedsiębiorczości: zdolność do wyznaczania sobie celów i zadań.

Biologia: organizm człowieka jako zintegrowana całość i prawidłowe jego funkcjonowanie.

Wychowanie do życia w rodzinie: przyjmowanie pozytywnej postawy wobec życia, rodziny, dziecka, osób starszych, zdrowia własnego i innych; człowiek wobec cierpienia, choroby, umiarkowania i śmierci w aspekcie życia rodzinnego.

VI. Urzeczywistnianie wiary w życiu i w liturgii Kościoła (katechezy dodatkowe)

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie wychowanków w odkrywaniu orędzia Chrystusa w roku liturgicznym.
- Zapoznanie z podstawowymi wartościami etycznymi.
- Kształtowanie umiejętności rozpoznawania walorów wnoszonych przez chrześcijaństwo w kulturę.
- Inspirowanie do chrześcijańskiej aktywności.

Wiodące treści katechetyczne

- Podstawowe wartości etyczne.
- Liturgia roku kościelnego drogą przybliżającą do Boga i źródłem osiągniętej doskonałości.
- Tajemnica Chrystusa w roku liturgicznym.
- Rok liturgiczny przeżywaniem historii zbawienia.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
45. Prawda i piękno a sztuka sakralna.	<ul style="list-style-type: none">• zdefiniuje pojęcia: piękno, sztuka sakralna• wskaże teksty biblijne ukazujące piękno stworzenia• rozumie znaczenie sztuki sakralnej w życiu człowieka• wskaże dzieła sztuki sakralnej w najbliższym otoczeniu	<ul style="list-style-type: none">• potrafi uzasadnić, dlaczego sztuka sakralna jest nośnikiem prawdy i piękna• potrafi odróżnić sztukę od kiczu• potrafi odkryć duchowy wymiar sztuki sakralnej	<ul style="list-style-type: none">• z szacunkiem odnosi się do dzieł sztuki sakralnej• poprzez dzieła sztuki adoruje, modli się i kocha swego Stwórcę• podejmuje działania na rzecz odnowy zabytków sztuki sakralnej w najbliższym otoczeniu
46. Podstawowe wartości etyczne.	<ul style="list-style-type: none">• zdefiniuje pojęcie „wartość”• wymieni podstawowe wartości (prawda, dobro, piękno)• rozumie potrzebę urzeczywistniania tych wartości w rozwoju osobowym człowieka i w życiu społecznym• wymieni wybrane systemy etyczne	<ul style="list-style-type: none">• uzasadni, że obowiązkiem każdego człowieka jest urzeczywistnianie podstawowych wartości• potrafi zbudować własny system wartości, u podstaw którego znajdują się prawda i dobro, piękno• potrafi umiejscowić wartości ostateczne w szerokim spektrum aksjologicznym• potrafi odróżnić wartości prawdziwe od pseudowartości• oceni rozumienie godności człowieka w różnych systemach etycznych	<ul style="list-style-type: none">• z zaangażowaniem urzeczywistnia w swoim życiu podstawowe wartości etyczne i wartości ostateczne• inspiruje środowisko szkolne i rodzinne do urzeczywistniania podstawowych wartości etycznych i wartości ostatecznych
47. Człowiek, który mnie może zachwycić.	<ul style="list-style-type: none">• zdefiniuje pojęcie „wzór osobowy godny naśladowania”• wymieni, kto jest dla niego wzorem osobowym• poda cechy prawdziwego wzoru osobowego, który warto naśladować	<ul style="list-style-type: none">• opisuje godny naśladowania wzór osobowy• opisuje sytuację, kiedy sam był wzorem dla innych, przychodząc im z pomocą• określi swoje słabe strony, które wymagają korekt w świetle wzoru osobowego• wyjaśni, na czym polega rola wzorów osobowych w rozwoju człowieka oraz mniejszych i większych społeczności	<ul style="list-style-type: none">• podejmuje refleksję nad swoim miejscem i rolą w środowisku rodzinnym, szkolnym, sąsiedzkim• z zaangażowaniem podejmuje pracę nad sobą w aspekcie kreowania wzoru osobowego, który warto naśladować

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
48. Historia zbawienia w roku liturgicznym.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że rok liturgiczny streszcza całą historię zbawienia • wymieni nazwy okresów roku liturgicznego • poda święta streszczające ważniejsze fakty z historii zbawienia 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi omówić historię zbawienia i jej streszczenie w poszczególnych okresach roku liturgicznego • potrafi powiązać treści wybranych świąt z wydarzeniami z historii zbawienia • potrafi korzystać z kalendarza liturgicznego • potrafi korzystać z plansz ze schematem budowy roku liturgicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zgłębia historię zbawienia • pozostaje wdzięczny Bogu za Jego obecność w ludzkiej historii • przeżywa okresy i święta roku liturgicznego we wspólnocie Kościoła • praktykuje tradycje i zwyczaje roku liturgicznego
49. Chrystus przyszedł, przychodzi, przyjdzie – Adwent.	<ul style="list-style-type: none"> • wskaże teksty biblijne wspominające czas oczekiwania na przyjście Chrystusa i zachęcające do niego • rozumie istotę Adwentu • rozumie oczekującą postawę Maryi 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać tradycje lokalne związane z Adwentem • potrafi opracować własny plan przygotowania na spotkanie z Chrystusem i konsekwentnie go realizować 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje postawę oczekiwania na wzór Maryi • przygotowuje się do przeżycia Adwentu w duchu oczekiwania na Zbawiciela • bierze czynny udział w roratach i rekolekcjach adwentowych
50. Boże Narodzenie w moim życiu i moim domu rodzinnym.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie istotę narodzin Boga • wymieni regionalne tradycje co do obchodu świąt Bożego Narodzenia • wskaże teksty biblijne i literackie mówiące o Betlejem i Bożym Narodzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi interpretować teksty biblijne i literackie o Bożym Narodzeniu • potrafi przygotować scenariusz spotkania opłatkowego, uwzględniający polskie tradycje i zwyczaje • potrafi zaśpiewać wybrane kolędy 	<ul style="list-style-type: none"> • czynnie uczestniczy w przygotowaniu spotkania wigilijnego w klasie, szkole i domu • włącza się w przygotowanie inscenizacji bożonarodzeniowej
51. Wielki Post – wejście na drogę miłości Ojca.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie istotę Wielkiego Postu • wymieni motywy nawrócenia • wskaże źródła biblijne wzywające do poprawy • wskaże teksty biblijne zawierające obietnice łaski Bożej („W czasie pomyślnym wysłuchałem cię... przyjdę ci z pomocą”) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić potrzebę nieustannego nawracania się • potrafi opracować plan działań zmierzających do doskonalenia własnego życia • potrafi przygotować scenariusz rekolekcji wielkopostnych w szkole i w parafii • uzasadni potrzebę życia sakramentalnego oraz praktyk pokutnych dla duchowego wzrostu chrześcijanina • uzasadni przepisy postne, przytaczając odpowiednie teksty biblijne 	<ul style="list-style-type: none"> • pozostaje otwarty na działanie łaski Bożej • podejmuje i wypełnia postanowienia wielkopostne • uczestniczy w rekolekcjach wielkopostnych • angażuje się w ich przygotowanie i przebieg
52. Triduum Paschalne Chrystusa w liturgii Kościoła.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie istotę Triduum paschalnego • wymieni najważniejsze wydarzenia związane z męką, śmiercią i zmartwychwstaniem Chrystusa • rozumie, że Wielkanoc jest największym świętem chrześcijan 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać wydarzenia paschalne • potrafi przyporządkować wydarzenia z życia Chrystusa do liturgii trzech dni paschalnych • potrafi wyrazić graficznie lub literacko istotę Triduum paschalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w liturgii dni paschalnych • włącza się w przygotowanie i adorację „Bożego grobu” • z zaangażowaniem podejmuje praktyki pokutne Wielkiego Tygodnia
53. Ogień Bożego Miłosierdzia	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przejawy Bożego miłosierdzia w Starym i Nowym Testamencie • wymienia miejsca szczególnego kultu Bożego Miłosierdzia • określa, kiedy obchodzimy święto Bożego Miłosierdzia 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje proces objawienia Bożego Miłosierdzia w Piśmie św. • charakteryzuje misję s. Faustynie Kowalskiej i rolę Jana Pawła II w szerzeniu kultu Miłosierdzia Bożego 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje postawę przebaczenia w relacjach międzyludzkich • aktywnie włącza się w szerzenie kultu Miłosierdzia Bożego
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: tematy, motywy, wątki: miłość, rodzina, śmierć, droga, wędrówka, pielgrzymka.

Wiedza o kulturze: wykształcenie umiejętności refleksyjnej i krytycznej oceny zjawisk w kulturze i sztuce; ukazywanie dziedzictwa narodowego; umiejętność dostrzegania walorów kultury własnego regionu.

VII. Drogi do życia z Chrystusem (tematy historyczne)

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie uczniów w pielęgnowaniu polskości.
- Inspirowanie do okazywania szacunku innym religiom i kulturom.
- Kształtowanie umiejętności dostrzegania zagrożeń płynących z obcych kultur.

Wiodące treści katechetyczne

- Źródła religii chrześcijańskiej.
- Rola zakonów w tworzeniu tożsamości Europy.
- Wpływ chrześcijaństwa na obraz Polski.
- Wpływ Polski na chrześcijański charakter kontynentu.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
54. Nasi starsi bracia w wierze.	<ul style="list-style-type: none">• rozumie, że chrześcijaństwo ma swój początek w judaizmie• zdefiniuje pojęcia: semityzm, antysemityzm, synagoga• rozumie, na czym polega dialog międzyreligijny• wymieni wartości judaizmu (Stary Testament ze szczególnym uwzględnieniem Tory, Talmud, Midrasz)• rozumie, czym jest Stary Testament dla katolików	<ul style="list-style-type: none">• potrafi scharakteryzować cechy wspólne judaizmu i chrześcijaństwa• potrafi wyjaśnić relację chrześcijan do narodu wybranego• potrafi wymienić powody wzajemnych uprzedzeń obu religii• potrafi scharakteryzować przesłanie papieskiej pielgrzymki do ziemi świętej w 2000 r.	<ul style="list-style-type: none">• wyraża szacunek dla wyznawców judaizmu i ich miejsc świętych• angażuje się w przezwyciężanie stereotypów co do wyznawców judaizmu• otwiera się na dialog międzyreligijny i bierze w nim czynny udział
55. Przenikanie się kultur i religii – razem, ale inaczej.	<ul style="list-style-type: none">• zna kulturę starożytnego Rzymu i Bliskiego Wschodu• poda czas kształtowania się religii islamu• wymieni wartości islamu i rozumie jego istotę• wie, jakie znaczenie dla obrony chrześcijaństwa miały bitwa pod Legnicą i bitwa pod Wiedniem	<ul style="list-style-type: none">• potrafi rozróżnić istotne elementy islamu (zachowanie, styl bycia wyznawców)• potrafi określić, na czym polega zagrożenie dla kultury europejskiej i chrześcijaństwa ze strony islamu• potrafi dokonać wartościowania dotyczącego postaw i zachowań w religii muzułmańskiej i chrześcijaństwie	<ul style="list-style-type: none">• broni wartości chrześcijańskich• prezentuje postawę otwarcia na inne kultury i religie• jest przekonany o potrzebie dialogu międzyreligijnego• okazuje szacunek dla wartości kultury zachodniej• jest świadomy zagrożeń płynących ze strony ruchów islamskich
56. Religijno-społeczna rola zakonów.	<ul style="list-style-type: none">• wymieni nazwy najważniejszych zakonów w Europie• wymieni największe osobowości najbardziej znanych zgromadzeń zakonnych• wymieni działania podejmowane przez zgromadzenia zakonne na przestrzeni dziejów (działalność charytatywna, społeczna, polityczna – najwięksi papieże pochodzili z klasztorów)• rozumie potrzebę istnienia wspólnot zakonnych• wymieni nazwy wspólnot zakonnych obecnych w jego środowisku	<ul style="list-style-type: none">• potrafi scharakteryzować reguły zakonne (śluby)• potrafi rozróżnić etapy rozwoju życia zakonnego (eremicy, cenobici, mnisi, zakonnicy)• potrafi uzasadnić, że powstanie określonego zakonu było odpowiedzią na potrzeby epoki	<ul style="list-style-type: none">• okazuje szacunek siostrzom i braciom zakonnym• jest wdzięczny za religijno-społeczną rolę zakonów• modli się o powołania do życia zakonnego

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
57. Kulturotwórcza rola zakonów.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni nazwy zakonów zasłużonych dla kultury (benedyktyni, pijarzy, jezuiti) wymieni kulturowy dorobek i spuściznę zgromadzeń zakonnych wie, że szkolnictwo i piśmiennictwo jest owocem działalności zakonów wymieni zabytki piśmiennictwa polskiego określi współczesne działania zakonów w tworzeniu kultury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wkład zakonów w kulturę europejską i polską podaje przykłady zasług zakonów w dziedzinie szkolnictwa (szkółki parafialne, uniwersytety) wskazuje ich zasługi w zakresie sztuki i muzyki sakralnej 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje szacunek wobec kulturowej spuścizny zakonów wyraża wdzięczność zakonom tworzącym kulturę polską docenia wkład zakonu jezuitów w powszechność edukacji
58. Chrześcijaństwo u podstaw państwowości polskiej – misja chrześcijańska.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie potrzebę chrztu Polski w wymiarze duchowym, politycznym i kulturowym wymieni pierwsze biskupstwa i pierwszych biskupów polskich wymieni zasługi Kościoła w dziedzinie oświaty i opieki społecznej wymieni wspólne elementy życia religijno-państwowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak powstawały struktury administracyjne Kościoła i państwa polskiego opisuje zasługi Kościoła w dziedzinie oświaty i opieki (szpitale zakonne, ochronki) scharakteryzuje wspólne elementy życia religijno-państwowego scharakteryzuje historyczny kontekst spotkań lednickich 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża wdzięczność za chrzest i powstanie państwa polskiego prezentuje postawę szacunku dla chrześcijaństwa w Polsce pielęgnuje dziedzictwo chrześcijaństwa
59. Rozum wsparty wiarą (oświecenie po polsku).	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: oświecenie, rozum, wymieni nazwiska wybitnych postaci oświecenia (Krasicki, Staszic, Kołłątaj, Konarski, Poniatowski) rozumie, że Kościół epoki oświecenia stał się mecenasem kultury oraz pionierem poczynań społeczno-gospodarczych i wolnościowo-demokratycznych 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzuje epokę oświecenia określa rolę Kościoła w oświeceniu i wykazać duchowy wzrost pobożności w tamtej epoce opisuje wkład Kościoła w życie Polski współczesnej scharakteryzuje współczesne nurty myślowe związane z negacją prawdy zauważając ich antychrześcijańskie nastawienie 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża wdzięczność dla poczynań Kościoła tego czasu ceni osiągnięcia duchowieństwa w zakresie społeczno-gospodarczym angażuje się w pogłębianie wiedzy na temat tego okresu historii Polski docenia rangę nauki społecznej Kościoła dla obecnych i przyszłych losów narodu
60. Wiara wspierająca wolność (dramat rozbiorów i czasu zniewolenia).	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: wolność, polskość wie, czym była Konfederacja Barska, Powstanie Kościuszkowskie, „dzieci Wrześni” wie, jaka była rola Kościoła o obronie polskości podczas zaborów wie, na czym polegała rusyfikacja i germanizacja wymieni przyczyny utraty wolności przez Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzuje postawę patriotyzmu (Polak-katolik) potrafi scharakteryzować przeszkody w zachowaniu polskości we współczesnych warunkach politycznych potrafi uchwycić pozytywy i ryzyko globalizacji uzasadnia prawdę, że miłość Ojczyzny jest jednym z przejawów realizacji przykazania miłości 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje odpowiedzialnych wyborów dla zachowania polskości i wolności (dbałość o język, tradycję, wiarę, rodzinę) wyraża Bogu wdzięczność za wolną Ojczyznę angażuje się w życie regionu jako „małej ojczyzny”
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną:

Historia: fundamenty Europy (jedność i różnorodność); rola chrześcijaństwa w tworzeniu tożsamości europejskiej; uwarunkowania i przeobrażenia polskiej świadomości narodowej i politycznej; postawy jednostek oraz grup społecznych wobec potrzeb epoki; znaczenie chrześcijaństwa na ziemiach polskich; wielokulturowość w dziejach Polski; współlistnienie religii i wyznań. Wiedza o społeczeństwie: obywatel a władza w systemach totalitarnych, autorytarnych i demokratycznych; fundamentalne zasady demokracji (antyczne i chrześcijańskie korzenie demokracji); współczesne problemy życia publicznego w Polsce i na świecie.

Wiedza o kulturze: poznawanie dziedzictwa narodowego, w tym kanonu najwybitniejszych dzieł sztuki; rozwijanie wrażliwości na ochronę dziedzictwa narodowego.

KLASA II – NA DROGACH WIARY

I. Moje chrześcijańskie Credo

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie wychowanków w odkrywaniu prawdy o Bogu, Stwórcy wszechświata.
- Ukazanie Chrystusa, który przynosi orędzie prawdy i wolności, wzywając do nawrócenia.
- Wspomaganie wychowanków w rozumieniu prawdy o Chrystusie zmartwychwstałym oraz w pogłębianiu wiary w powszechne zmartwychwstanie.
- Przedstawienie Kościoła jako prasakramentu zbawczo działającego Ducha Świętego.
- Wspomaganie wychowanków w rozumieniu roli Maryi w dziele zbawczym.
- Zapoznanie z rodzajami powołań w Kościele i pomoc w odkrywaniu własnego powołania.

Wiodące treści katechetyczne

- Przymioty Boga.
- Treść Credo.
- Maryja w dziele zbawienia
- Powołanie w Kościele i sposoby jego realizacji.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
1. Jedyny Bóg w mojej wierze. Bóg kocha mnie – a ja Jego.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie wiary w Boga • wymieni przejawy Bożej miłości w życiu człowieka • wymieni możliwości odpowiedzi na miłość Boga • rozumie prawdę, że Bóg go kocha • rozumie potrzebę odwzajemniania Bożej miłości na katechezie i w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi omówić przejawy Bożej miłości • potrafi określić sposoby odpowiadania na Bożą miłość • potrafi uzasadnić potrzebę katechezy jako środka wyrażającego i pogłębiającego wiarę 	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje i odwzajemnia miłość Boga • świadczy o Bożej miłości • podejmuje decyzję uczestniczenia w katechezie
2. Tajemnica przenikającej się miłości – życie Trójcy Świętej.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni osoby Trójcy Świętej • wymieni cechy charakterystyczne dla życia Boga • wymieni biblijne wydarzenia ukazujące Trójcę Świętą 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi omówić cechy charakterystyczne dla wewnętrznego życia Trójcy Świętej • potrafi korzystać z tekstów biblijnych dla pogłębienia wiedzy o Bogu • potrafi wyjaśnić, dlaczego życie Trójcy Świętej jest wzorem życia dla chrześcijan 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaje wiarę w Trójcę Świętą • buduje jedność i miłość w swoim środowisku • oddaje cześć Trójcy Świętej
3. Charakter Boga i Jego przymioty.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni przymioty Boga • wskaże, w jakich miejscach biblijnych ukazane są te przymioty • rozumie znaczenie przymiotów Bożych 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi omówić przymioty Boga • potrafi posługiwać się Pismem świętym w poznawaniu Boga • potrafi odnieść przymioty Boga do wiary i postaw życiowych 	<ul style="list-style-type: none"> • respektuje Boże przymioty • daje świadectwo o Bogu objawiającym się w swoich przymiotach
4. Poemat o stworzeniu świata.	<ul style="list-style-type: none"> • wskaże biblijny opis stworzenia świata • przyjmuje prawdę, że Bóg stworzył świat • pamięta tekst modlitwy eucharystycznej (IV) mówiący o stworzeniu • wskaże literaturę wielbiącą Boga jako Stwórcę („Czego chcesz od nas, Panie”) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać biblijny schemat stworzenia świata • potrafi przedstawić dzieło stworzenia w dowolny sposób (wiersz, piosenka, rysunek, modlitwa) • potrafi zinterpretować teksty liturgiczne i literackie dotyczące tajemnicy stworzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • odkrywa piękno dzieł Bożych w stworzeniach • zgłębia tajemnicę stworzenia i jest jej apostołem • pozostaje wdzięczny Bogu za dar stworzenia • wielbi Boga za Jego dzieła

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
5. Inny z istniejących światów – aniołowie i ich posłannictwo.	<ul style="list-style-type: none"> • poda definicję anioła • przyjmuje prawdę, że Bóg stworzył anioły • wymieni funkcje, jakie pełnią aniołowie • wskaże teksty biblijne mówiące o aniołach 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić potrzebę modlitwy do anioła stróża • potrafi określić rolę, jaką pełnią aniołowie • potrafi uzasadnić istnienie świata duchowego • potrafi krytycznie odnieść się do magii i praktyk ezoterycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • modli się do swojego anioła stróża • świadomie przyjmuje Jego opiekę • przypomina i poucza innych o istnieniu świata duchowego
6. Bóg – rzeźbiarzem człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje prawdę, że Bóg stworzył człowieka • wskaże i pamięta dwa biblijne opisy stworzenia człowieka • pamięta treść Psalmu 8 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić naukę Biblii o stworzeniu człowieka • potrafi wyjaśnić teorię ewolucji i pogodzić ją z biblijną wizją stworzenia człowieka • potrafi zinterpretować Psalm 8 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża wiarę w Boga Stwórcę • wyraża wdzięczność Bogu za stworzenie człowieka • uwielbia Boga za dzieło stworzenia • modli się Psalmem 8
7. Najpiękniejsze dzieło Boga – człowiek.	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje prawdę, że człowiek został stworzony na obraz i podobieństwo Boże • pamięta treść wersetów Rdz 1,26-28 • rozumie, że z tajemnicy stworzenia wynika postulat braterstwa wszystkich ludzi • rozumie, że Chrystus jest odzwierciedleniem prawdziwego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, na czym polega ludzkie podobieństwo do Boga • potrafi opisać doskonały obraz człowieka, wyrażony w Słowie Wcielonym • potrafi wyjaśnić tajemnicę wcielenia • potrafi porównać Adama – pierwszego człowieka, z Jezusem Chrystusem • potrafi umotywić braterstwo wszystkich ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> • szanuje Boży obraz w sobie i w drugim człowieku • rozwija życie duchowe • wyraża wdzięczność Bogu za tajemnicę wcielenia • naśladuje Boga w życiu i działaniu • wprowadza jedność między ludźmi
8. Człowiek „jednością ciała i duszy” – dwa w jednym.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta, że Bóg stworzył człowieka • wskaże i pamięta wersety Rdz 2,4-8 • zdefiniuje pojęcia: człowiek, dusza, duch • wymieni przymioty świadczące o duchowości człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi odróżnić pojęcie duszy od ducha • potrafi wyjaśnić, na czym polega jedność duszy i ciała w człowieku • potrafi omówić przymioty świadczące o duchowości człowieka oraz czynniki, które na nią wpływają 	<ul style="list-style-type: none"> • troszczy się o czystość i świętość własnej duszy • troszczy się o harmonijny rozwój ducha i ciała • wierzy w nieśmiertelność • przygotowuje się do życia wiecznego
9. Pod skrzydłami Bożej Opatrzności.	<ul style="list-style-type: none"> • poda definicję Opatrzności Bożej • pamięta teksty biblijne o opiece Boga nad światem • przyjmuje prawdę, że Bóg szanuje wolność każdego człowieka • rozumie, że Bóg stworzył świat niejako „w drodze” do ostatecznej doskonałości, nie pozbawiony wpływów zła • rozumie sens wiary w Opatrzność Bożą 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, na czym polega Opatrzność Boża • potrafi zinterpretować teksty biblijne i naukę Kościoła na temat Opatrzności Bożej • potrafi opisać przejawy Bożej Opatrzności w ludzkim życiu • potrafi wskazać w Piśmie św. teksty mówiące o Opatrzności Bożej 	<ul style="list-style-type: none"> • pokłada nadzieję w Bogu • ufa Mu w trudnych sytuacjach • zawiera swe życie Opatrzności Bożej na wzór Jezusa • współpracuje z Bogiem w realizacji Bożego zamysłu • modli się w intencjach ludzi tracących nadzieję
10. Jednorodzony Syn Boga – Boży Jedynek.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, kim jest Jezus • pamięta, co oznacza imię „Jezus” i przydomek „Chrystus” • rozumie boskie i ludzkie pochodzenie Jezusa • rozumie, dlaczego Jezus przyszedł na ziemię 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić imiona i określenia Jezusa Chrystusa • potrafi uzasadnić, dlaczego nazywamy Go Panem • potrafi opisać pochodzenie Jezusa i cel Jego misji 	<ul style="list-style-type: none"> • wierzy, że Jezus jest Synem Boga • uznaje Jezusa za swojego Pana i Zbawcę • wyraża wdzięczność Bogu za dar Jezusa • oddaje cześć Jezusowi i składa o Nim świadectwo

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
11. Jezus – Owoc tajemnicy słuchania. „Począł się z Ducha Świętego i narodził z Maryi Panny”.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie tajemnicę i sens wcielenia • rozumie, że Jezus jest prawdziwym Bogiem i człowiekiem • wskaże teksty biblijne mówiące o wcieleniu (J 1,14) • rozumie, że Jezus jest jedynym pośrednikiem między Bogiem i ludźmi 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, w jaki sposób Syn Boży stał się człowiekiem • potrafi rozróżnić między boską a ludzką naturą Jezusa • potrafi wyjaśnić, dlaczego Bóg wybrał Maryję na Matkę Jezusa • potrafi opisać rolę, jaką Matka Boża odegrała w tajemnicy wcielenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wierzy w Jezusa Chrystusa narodzonego z Maryi Dziewicy • uczestniczy w misterium Bożego Narodzenia • wyraża wdzięczność Bogu za tajemnicę wcielenia i otwiera się na nią • naśladuje Maryję w posłuszeństwie woli Bożej
12. Ofiara złożona i przyjęta – Jezus umiera za nasze grzechy.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni historyczne fakty dotyczące pojmania i śmierci Jezusa Chrystusa • poda definicję odkupienia • pamięta biblijny opis męki i śmierci Jezusa Chrystusa • wymieni przyczyny śmierci Jezusa Chrystusa 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać fakty dotyczące śmierci Jezusa • potrafi wyjaśnić, dlaczego Jezus umarł za nas na krzyżu • potrafi wyrazić tajemnicę śmierci Jezusa w formie literackiej lub plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża wdzięczność Jezusowi za dar odkupienia • odwzajemnia miłość Jezusa Chrystusa uczestnicząc w nabożeństwach męki Pańskiej • daje świadectwo Chrystusowi w swoim środowisku
13. Ludzkie oblicze Kalwarii – nasz udział w ofierze Chrystusa.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że Jezus umarł za nas na krzyżu • rozumie, na czym polega ofiara Chrystusa • rozumie potrzebę „wzięcia krzyża i pójścia za Nim” 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, dlaczego Jezus umarł na krzyżu • potrafi omówić, w jaki sposób ofiara Chrystusa staje się dziś aktualna dla nas • potrafi określić swój udział w ofierze Chrystusa • charakteryzuje Eucharystię jako ofiarną ucztę miłości 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z owoców ofiary Jezusa Chrystusa • uczestniczy w ofierze Chrystusa • przyjmuje krzyż i idzie po śladach Jezusa
14. Wielkanocny poranek – zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa	<ul style="list-style-type: none"> • wskaże teksty biblijne i liturgiczne na temat zmartwychwstania • rozumie, że zmartwychwstanie jest dopełnieniem dzieła zbawienia • pamięta treść „Exultetu” • pamięta teksty pieśni wielkanocnych 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać historyczne zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa • potrafi wyjaśnić, że zmartwychwstanie Chrystusa jest zapowiedzią naszego zmartwychwstania • potrafi przygotować komentarze do liturgii wielkanocnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaje wiarę w zmartwychwstanie Chrystusa • jest świadkiem Chrystusa zmartwychwstałego • uczestniczy w liturgii Triduum Paschalnego
15. Osoba Ducha Świętego – Boże Tchnienie, które ożywia.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje, kim jest Duch Święty • rozumie rolę Ducha Świętego w Kościele i własnym życiu • wskaże teksty biblijne i liturgiczne dotyczące osoby Ducha Świętego • poda określenia i symbole Ducha Świętego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić osobę Ducha Świętego • potrafi wyjaśnić Jego rolę w dziejach zbawienia • potrafi zaśpiewać hymn i sekwencję do Ducha Świętego • potrafi objaśnić określenia i symbole Ducha Świętego 	<ul style="list-style-type: none"> • wierzy w Ducha Świętego • modli się do Ducha Świętego • kieruje się w życiu Jego natchnieniami • świadczy wobec innych o roli Ducha Świętego
16. Kościół w zamyśle i planach Bożych – pociągami do nieba.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie „Kościół” • wymieni nazwy i obrazy Kościoła • wymieni etapy powstawania Kościoła • wskazuje kręgi przynależności do Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać historię powstawania Kościoła • potrafi wyjaśnić rolę Kościoła w zbawieniu • potrafi opisać różne formy przynależności do Kościoła • potrafi wyjaśnić zasadę „poza Kościołem nie ma zbawienia” 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje się z Kościołem • ceni wartość Kościoła • godnie reprezentuje Kościół na zewnątrz • broni Kościoła wobec zarzutów ze strony środowisk mu nieprzychylnych

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
17. Tajemnica zjednoczenia ludzi z Bogiem – Kościół widzialny i niewidzialny.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie misterium Kościoła wymieni podstawowe wymiary Kościoła (widzialny i duchowy) rozumie, na czym polega tajemnica zjednoczenia ludzi z Bogiem w Kościele i przez Kościół rozumie, że jest w Kościele podmiotem 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić, że Kościół jest powszechnym sakramentem zbawienia potrafi opisać podstawowe wymiary Kościoła potrafi wyjaśnić, czym są i czemu służą charyzmaty 	<ul style="list-style-type: none"> pozostaje znakiem i narzędziem Kościoła buduje jedność Boga i ludzi z Kościołem i przez Kościół docenia wartość duchowego wymiaru Kościoła korzysta z charyzmatów dla dobra Kościoła
18. Cztery wymiary Kościoła – „jeden, święty, powszechny i apostołski”.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, co to znaczy, że Kościół jest jeden i święty rozumie, na czym polega powszechność Kościoła rozumie, że parafia jest podstawową komórką Kościoła powszechnego 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić, że Kościół jest apostołski potrafi posługiwać się argumentami w obronie Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> troszczy się o jedność i świętość Kościoła angażuje się w misyjną działalność Kościoła sprzeciwia się przejawom wrogości, niezgody i rozłamu wśród ludzi
19. Hierarchiczna struktura Kościoła – piramida kościelna.	<ul style="list-style-type: none"> wskaże fakty historyczne co do pochodzenia hierarchicznej struktury Kościoła wymieni zadania hierarchii kościelnej rozumie istotę potrójnego wymiaru misji Kościoła (nauczania, uświęcania i rządzenia) opisuje specyfikę Kościoła partykularnego (katedra, patronowie, sanktuaria, biskup, seminarium duchowne) 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać hierarchiczną strukturę Kościoła potrafi omówić zadania i posłannictwo hierarchii Kościoła potrafi określić miejsce i rolę świeckich w Kościele potrafi wyjaśnić, na czym polega udział chrześcijan w potrójnej misji Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w potrójnej misji Kościoła szanuje swoich zwierzchników i modli się za nich włącza się w różnorodne działania w Kościele lokalnym
20. Chrześcijanie dla zbawienia świata – misja Kościoła <i>ad gentes</i>	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie misji <i>ad gentes</i> określi przestrzeń działalności misyjnej świeckich określi obszary geograficzne pracy misyjnej polskich misjonarzy 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje współczesne nauczanie Kościoła o misjach uzasadnia konieczność troski chrześcijanina o misję <i>ad gentes</i> 	<ul style="list-style-type: none"> angażuje się w misyjną działalność Kościoła
21. Ruchy religijne w Kościele.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni ruchy i grupy religijne działające w Kościele katolickim wymieni organizacje Kościoła służące pomocą osobom pokrzywdzonym przez sekty i ich rodzinom (Dominikański Ośrodek Informacji o Nowych Ruchach Religijnych i Sektach) wymieni powody dla których ludzie odchodzą od Kościoła i wступują do sekt wymieni różnice w działalności między grupami kościelnymi a sektami 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować działalność wybranych ruchów religijnych Kościoła potrafi krytycznie ocenić braki duszpasterskie Kościoła potrafi odróżnić cel i sposoby działania Kościoła (zbawienie, pełny rozwój osobowy człowieka) od działania sekt (zniewolenie i degradacja osobowości) potrafi rozróżnić między charytatywną działalnością Kościoła a „dobroczynnymi” sposobami werbunku do sekt 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje odpowiedzialność za własny rozwój duchowy wykazuje wrażliwość na sytuacje kryzysowe, przeżywane przez kolegów zwraca się o pomoc do kompetentnych ludzi (ośrodków) w sytuacji zagrożenia dba o właściwe relacje rodzinne

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
22. Życie konsekrowane – ludzkie oblicze świętości.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta i rozumie rady ewangeliczne jako propozycje dla życia ewangelicznego • wymieni różne rodzaje życia osób konsekrowanych • rozumie istotę życia konsekrowanego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować poszczególne rodzaje życia poświęconego Bogu • potrafi wyjaśnić znaczenie i wartość rad ewangelicznych w życiu każdego chrześcijanina i osób konsekrowanych 	<ul style="list-style-type: none"> • ceni wartość życia konsekrowanego • kieruje się w życiu radami ewangelicznymi • modli się o gotowość poświęcenia się dla Boga
23. Laikat i jego rola w budowaniu wspólnoty Kościoła – żywe kamienie Bożego Kościoła.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: laikat, świeccy w Kościele • wymieni zadania ludzi świeckich w Kościele • rozumie konieczność zaangażowania laikatu we wspólnotach eklezjalnych i w świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić uczestnictwo świeckich w misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej Chrystusa • potrafi scharakteryzować zadania świeckich w Kościele i w świecie • potrafi omówić prawa i obowiązki ludzi świeckich względem Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> • z zaangażowaniem podejmuje działania na rzecz wzrostu królestwa Bożego w świecie • inspiruje innych do zaangażowania w działalność parafii • uczestniczy w młodzieżowych grupach apostołskich
24. Druga Matka – Maryja i Jej obecność w życiu wiernych.	<ul style="list-style-type: none"> • wskaże podstawowe teksty biblijne i dokumenty Kościoła mówiące o posłannictwie Maryi • rozumie rolę Maryi w życiu Chrystusa i Kościoła • rozumie, że Maryja „jest naszą Matką w porządku łaski” • wymieni formy kultu maryjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać udział Maryi w dziele odkupienia • potrafi scharakteryzować sposoby oddawania czci Matce Bożej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża wdzięczność i cześć dla Maryi • naśladuje Maryję w swoim życiu • wierzy, że Maryja nadal, choć jest w niebie, pełni swą macierzyńską rolę wobec uczniów Chrystusa i członków Kościoła.
25. Wiara w odpuszczenie grzechów – „Bo wiele umiłowała”.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że Symbol apostołski łączy wiarę w odpuszczenie grzechów z wiarą w Ducha Świętego • rozumie, że chrzest jest pierwszym i podstawowym sakramentem odpuszczenia grzechów • rozumie, że zwyczajnym środkiem odpuszczania grzechów w Kościele jest sakrament pokuty 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zinterpretować wersety J 20,22-23 • potrafi wyjaśnić, że chrzest jest pierwszym i podstawowym sakramentem odpuszczenia grzechów • potrafi wyjaśnić, na czym polega władza odpuszczania grzechów i kto nią dysponuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wierzy w odpuszczanie grzechów w sakramencie chrztu oraz pokuty i pojednania • jest świadom dobroci Boga, ujawniającej się w odpuszczaniu grzechów • z ufnością przystępuje do sakramentu pokuty
26. Wiara w zmartwychwstanie.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że zmartwychwstanie Chrystusa jest podstawą wiary chrześcijańskiej (1 Kor 15,14) • rozumie, że zmartwychwstanie Chrystusa jest zapowiedzią naszego zmartwychwstania • rozumie, że przez chrzest już teraz uczestniczymy w zmartwychwstaniu Chrystusa 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zinterpretować werset J 11,25 • potrafi wykazać różnice między zmartwychwstaniem a reinkarnacją • potrafi wyjaśnić, czym jest zmartwychwstanie, kto ma zmartwychwstać, w jaki sposób i kiedy • potrafi wyjaśnić chrześcijański sens śmierci jako ostatniego etapu do nieba, a nie w pustkę i nicość 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża wiarę, że Chrystus zmartwychwstał • wierzy w zmartwychwstanie powszechne • odrzuca możliwość reinkarnacji

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
27. Cztery prawdy ostateczne – wiara w życie bez końca.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: sąd szczegółowy, sąd ostateczny, niebo, piekło, czyściec rozumie, że każdy człowiek (w swojej duszy nieśmiertelnej) otrzyma na sądzie szczegółowym, bezpośrednio po śmierci, wieczną zapłatę od Chrystusa-Sędziego żywych i umarłych rozumie, że życie wieczne zależy od życia na ziemi rozumie, że wieczną nagrodą będzie niebo, a karą piekło rozumie, że końcowym oczyszczeniem jest czyściec 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić różnice między sądem szczegółowym i ostatecznym potrafi opisać drogi prowadzące do nieba potrafi streścić przypowieść o bogaczu i Łazarzu (Łk 16,19-31) potrafi zinterpretować słowa modlitwy kapłana „Panie, nie dozwól mi nigdy odłączyć się od Ciebie” 	<ul style="list-style-type: none"> wierzy w sąd ostateczny i życie wieczne pragnie zbawienia własnego i wszystkich ludzi poleca siebie i zmarłych miłosierdziu Bożemu
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: proces historycznoliteracki: gatunki i rodzaje literackie; tematy, motywy, wątki: miłość, dom, rodzina, śmierć, droga, wędrówka; tradycje literackie: konteksty biblijne i antyczne, kontynuacje i nawiązania.

Wiedza o społeczeństwie: sztuka wykazania swojej racji – umiejętność znalezienia argumentacji na poparcie własnego stanowiska.

Wychowanie do życia w rodzinie: tożsamość człowieka i poczucie sensu życia; wielowymiarowość człowieka: wymiar biologiczny, psychiczny, moralny, religijny, społeczny.

II. Moja modlitwa

Zadania nauczyciela religii

- Kształtowanie umiejętności modlitwy jako drogi do odkrycia i realizacji powołania chrześcijańskiego
- Inspirowanie do poszukiwania i praktykowania różnorodnych form modlitwy.
- Wspomaganie wychowanków w rozumieniu, że modlitwa jest szansą, aby odkryć działanie Boga w ludzkim życiu.

Wiodące treści katechetyczne

- Rodzaje i formy modlitwy.
- Rola i miejsce modlitwy w życiu człowieka.
- Modlitwa Pańska i jej wspólnotowy wymiar.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
28. Modlitwa darem Boga	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie modlitwy rozumie, że modlitwa jest darem Boga, przymierzem, komunią z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, że modlitwa jest „wzniesieniem duszy do Boga i prośbą skierowaną do Niego o stosowne dobra” potrafi wyjaśnić, że modlitwa jest darem Boga, przymierzem, komunią z Bogiem potrafi formułować własną modlitwę 	<ul style="list-style-type: none"> łączy się z Bogiem w modlitwie i prosi o stosowne dobra inspiruje innych do pogłębionej modlitwy
29. Strumienie Bożej modlitwy – rodzaje i formy modlitewne.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni rodzaje modlitwy (błogosławieństwo, adoracja, modlitwa błagalna, wstawiennicza, dziękczynna, uwielbienia) wymieni formy modlitwy (modlitwa ustna, rozmyślanie, kontemplacja) wskaże w Piśmie św. wybrane teksty modlitw pamięta modlitwy Jezusa i Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować poszczególne rodzaje modlitwy na przykładzie psalmów potrafi wyjaśnić, na czym polegają poszczególne formy modlitwy potrafi ułożyć własne modlitwy w różnych formach 	<ul style="list-style-type: none"> trwa na modlitwie w różnych formach inspiruje innych do wspólnej modlitwy

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
30. Drogi modlitwy – zmierzanie do jednego morza.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, że modlitwa jest przekraczaniem samego siebie i wchodzeniem w Boga wskaże w Ewangelii arcykapłańską modlitwę Jezusa (J 17) rozumie, że właściwą postawą wobec trudności w modlitwie jest czuwanie i prostota serca 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować arcykapłańską modlitwę Jezusa jako wzór modlitwy chrześcijańskiej potrafi omówić treść homilii papieskich na temat modlitwy 	<ul style="list-style-type: none"> słucha Boga, ufa Mu i oddaje Mu siebie angażuje się w pokonywanie napotykanymi trudności w modlitwie
31. „Abyśmy byli razem” – wspólnotowy wymiar modlitwy Pańskiej.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, że modlitwa „Ojcze nasz” jest przyłgnięciem do Boga, ogarniającym wszystkich ludzi rozumie, że odmawiający modlitwę Pańską tworzą wspólnotę dzieci Bożych 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, że modlitwa Pańska jest „streszczeniem całej Ewangelii” potrafi wyjaśnić, że jest to modlitwa Chrystusa i modlitwa Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> pragnie ogarnąć swoją modlitwą cały świat w modlitwie upodobnia się do Jezusa zachowuje pokorne i ufne serce uwielbia Ojca, który jest w niebie
31a. Siedem prośb w modlitwie Pańskiej.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni siedem prośb zawartych w modlitwie „Ojcze nasz” poda przykłady ludzkich potrzeb, które te prośby uwzględniają 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować każdą z siedmiu prośb modlitwy Pańskiej potrafi uzasadnić, że modlitwa Pańska zobowiązuje nas do troski o potrzeby innych potrafi uzasadnić, że modlitwa Pańska zobowiązuje nas do przebaczenia naszym winowajcom 	<ul style="list-style-type: none"> troszczy się o świętość Bożego imienia trwa w oczekiwaniu na przyjście Jezusa pragnie realizować wolę Boga w swoim życiu prosi Boga o zaspokojenie materialnych i duchowych potrzeb własnych i cudzych
32. Cierpienie prowadzi do życia – chrześcijanin wobec cierpienia.	<ul style="list-style-type: none"> wskaże teksty z Ewangelii zobowiązujące chrześcijanina do działań na rzecz cierpiących poda motywy działalności charytatywnej wymieni potrzeby różnych osób we własnym środowisku poda przykłady wspomagania potrzebujących 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi zinterpretować Chrystusową postawę i naukę wobec cierpiących potrafi scharakteryzować działalność parafialnych komórek Caritas potrafi dostrzegać problemy najbliższego środowiska (w rodzinie, szkole, sąsiedztwie) i poszukiwać dróg ich rozwiązania 	<ul style="list-style-type: none"> jest wrażliwy na potrzeby innych i chętnie oferuje swoją pomoc włącza się czynnie w działalność Caritasu inspiruje innych do działań na rzecz ubogich w ramach wolontariatu z wdzięcznością przyjmuje pomoc innych
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne: sacrum i profanum, wolność, sprawiedliwość, odpowiedzialność.

Wiedza o kulturze: przygotowanie do aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu kulturalnym – wrażliwość estetyczna.

III. Wspólnotowy wymiar mojego Kościoła

Zadania nauczyciela religii

- Zapoznanie ze społecznym nauczaniem Kościoła.
- Ukazanie dróg i sposobów budowania wspólnoty chrześcijańskiej.
- Wspomaganie w dawaniu świadectwa życia chrześcijańskiego.
- Kształtowanie postawy służby i miłości wobec rodziny, Kościoła i narodu.

Wiodące treści katechetyczne

- Kościół jako wspólnota realizująca zasadę miłości.
- Postawa służby w życiu społeczeństwa, narodu i Kościoła.
- Społeczne nauczanie Kościoła.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
33. Liturgia uświęcania czasu – nieszpory i laudesy.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: brewiarz, laudesy, nieszpory • rozumie, że odmawianie nieszporów i laudesów jest uczestnictwem w modlitwie Kościoła zmierzającej do uświęcania czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić wartość modlitwy porannej i wieczornej Kościoła • potrafi posługiwać się edycją brewiarza dla świeckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje teksty laudesów lub nieszporów w porannej i wieczornej modlitwie
34. Sakrament uzdrawiającej miłości – pokuta i pojednanie.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje, czym jest sakrament pokuty i pojednania • wymieni akty penitenta i spowiednika • wymieni owoce i skutki sakramentu pokuty i pojednania 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi ułożyć rachunek sumienia dla siebie i dla innych • potrafi określić trudności związane z przeżywaniem sakramentu pokuty 	<ul style="list-style-type: none"> • systematycznie korzysta z sakramentu pokuty • poszukuje rozwiązania trudności związanych ze spowiedzią i pomaga innym w ich rozwiązaniu • dzieli się pozytywnym doświadczeniem, wynikającym z przeżycia sakramentu pokuty i pojednania
35. Popękane arcydzieło – ekumenizm nieustannym dążeniem do jedności.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie ekumenizmu • rozumie, na czym polega dramat podziałów w świecie chrześcijańskim • poda przykłady wysiłków Kościoła, zmierzających do jedności (Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, spotkania pod znakiem Taizé) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi budować wspólnotę w najbliższym otoczeniu • potrafi opisać genezę podziałów wśród chrześcijan • potrafi scharakteryzować działalność ekumeniczną Kościołów chrześcijańskich 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w liturgii ekumenicznej • włącza się czynnie w przygotowanie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan • z szacunkiem odnosi się do innych wyznań chrześcijańskich i dostrzega ich osiągnięcia • angażuje się w budowanie wspólnoty szkolnej i klasowej
36. Nad przepaściami podziałów – konflikty i sposoby ich rozwiązywania.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni najczęstsze źródła konfliktów między ludźmi • wymieni warunki usprawiedliwiające uprawnioną obronę z użyciem siły • rozróżnia konflikty na tle międzynarodowym, etnicznym czy konflikty rodzinne, szkolne, osobiste 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi omówić mechanizmy powstawania konfliktów i sposoby ich pokonywania • potrafi uzasadnić potrzebę służby wojskowej • potrafi wyjaśnić, czym jest pacyfizm i dokonać jego moralnej oceny 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się żyć w zgodzie z ludźmi i z własnym sumieniem • łagodzi konflikty w swoim środowisku • staje w obronie pokrzywdzonych
37. Społeczne nauczanie papieskie.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni dokumenty społecznej nauki Kościoła • rozumie znaczenie społecznego nauczania papieża 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, że społeczne nauczanie Kościoła jest istotnym czynnikiem rozwoju osobowego i społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • z zaangażowaniem studiuje społeczne dokumenty Kościoła • modli się w intencji Papieża

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
38. Na ojczyściej ziemi – pielgrzymki Jana Pawła II do Polski oraz ich przesłania.	<ul style="list-style-type: none"> • poda liczbę i wymieni daty pielgrzymek Jana Pawła II do Polski • potrafi wskazać na mapie miejsca pielgrzymek Jana Pawła II • potrafi opisać spotkanie z Janem Pawłem II w najbliższej miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zinterpretować ważniejsze przesłania papieskiego nauczania w Ojczyźnie • potrafi wskazać wartość pielgrzymek papieskich dla narodu polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • modli się za Jana Pawła II • inspiruje się w życiu i postępowaniu nauką Jana Pawła II • wykazuje aktywność poznawczą w zgłębianiu pism Jana Pawła II • z zaangażowaniem bierze udział w konkursach o życiu Jana Pawła II
39. Kultura nośnikiem wartości duchowych.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: kultura masowa – hedonistyczna (to, co ludziom się podoba), kultura tworzenia, sztuka, dzieło sztuki, arcydzieło • rozumie, że kultura tworzenia jest matką arcydzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, dlaczego kultura masowa traci na wartości i uzasadni jej niszczyielski charakter • potrafi wyjaśnić, dlaczego arcydzieła z czasem nabierają wartości • potrafi uzasadnić, dlaczego kultura tworzenia jest nośnikiem wartości duchowych 	<ul style="list-style-type: none"> • docenia arcydzieła kultury • jest wrażliwy na piękno • otacza troską przedmioty i miejsca ukazujące kulturę tworzenia
40. Ile prawdy jest w mediach.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie sztuki dla rozwoju duchowego człowieka • wskazuje wartości i zagrożenia obecne we współczesnych środkach przekazu • rozumie oddziaływanie obrazu na świadomość i podświadomość 	<ul style="list-style-type: none"> • przewiduje skutki braku poszanowania dla prawdy w życiu społecznym • potrafi właściwie patrzeć na reklamę i umiejętnie korzystać z mediów • potrafi dostrzec ukryty w reklamie podstępny zamiar manipulacji zachowaniem odbiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • zachowuje wolność (dystans) wobec obrazów narzucanych przez reklamę • roztropnie korzysta z mediów
41. Język polski w historii i kulturze – języki obce a język nasz.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie kulturotwórczą funkcję języka • rozumie potrzebę dbania o poprawność języka • rozumie rolę języka ojczystego w zachowaniu tożsamości narodowej w okresie niewoli • poda okresy, w których język polski był rugowany z życia publicznego, a chroniony w rodzinie i kościele • poda przykłady współczesnych zagrożeń dla czystości języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi odróżnić żargon od języka literackiego • potrafi ocenić poprawność własnych wypowiedzi w szkole i w rozmowach towarzyskich • potrafi opisać wartość języka ojczystego dla zachowania własnej tożsamości • potrafi określić rolę, jaką język polski odegrał w przeszłości 	<ul style="list-style-type: none"> • dba o czystość języka ojczystego • unika obcych naleciałości w wypowiedziach własnych i cudzych
42. Światło w ciemności – świadectwo życia chrześcijańskiego.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie świadectwa • rozumie, co znaczy być świadkiem Chrystusa w świecie • rozumie, co to znaczy być światłem dla innych 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać, w czym wyraża się życie chrześcijańskie • potrafi opisać sytuacje wymagające postawy chrześcijańskiej • potrafi uzasadnić, dlaczego chrześcijanin powinien być światłem dla innych 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje postawę chrześcijanina w domu, szkole, grupie rówieśników • wykazuje aktywność w czytaniu prasy katolickiej • wykazuje troskę o dobre imię chrześcijanina w najbliższym otoczeniu
43 Ojczyzna wspólnotą wspólnot.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: ojczyzna, region, mała ojczyzna • wskaże teksty papieża na temat zjednoczonej Europy i pamięta ich treść 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować znaczenie ojczyzny w życiu chrześcijanina • potrafi uzasadnić, że Europa powinna być ojczyzną ojczyzn i wspólnotą ducha 	<ul style="list-style-type: none"> • czuje się dumny, że jest Polakiem • angażuje się na rzecz budowania „małej Ojczyzny” • prezentuje postawę patriotyczną
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: wartości; pojęcia kultury: dzieło literackie i jego wyróżniki, kultura masowa i elitarna; wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne: ojczyzna, mała ojczyzna.

Historia: postęp a kryzysy cywilizacyjne, konflikty społeczne, wojny, ludobójstwo; przemiany w obrębie struktur, świadomości i obyczajowości społeczeństw europejskich.

Geografia: konflikty zbrojne i inne zagrożenia społeczno-ekonomiczne.

Wychowanie do życia w rodzinie: zasady konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.

Wiedza o kulturze: analiza i interpretacja tekstów kultury; uczeń posługując się podstawowymi pojęciami z zakresu właściwej dziedziny sztuki; lokuje wytwory kultury (zachowania, zwyczaje, normy moralne, wytwory materialne, dzieła sztuki) w kontekście grup społecznych, w których są tworzone i odbierane (rodzina, rówieśnicy, społeczność lokalna, naród); posługuje się pojęciami: kultura popularna, ludowa, masowa, wysoka, narodowa, zglobalizowana, subkultura w ich właściwym znaczeniu i używa ich w kontekście interpretowanych dzieł sztuki oraz praktyk kulturowych.

IV. Z wiarą w roku liturgicznym**Zadania nauczyciela religii**

- Wspomaganie uczniów w odkrywaniu chrześcijańskiego wymiaru świąt.
- Inspirowanie uczniów do pogłębionego przeżywania wydarzeń zbawczych.

Wiodące treści katechetyczne

- Świąta chrześcijańskie jako możliwość szczególnego spotkania z Chrystusem.
- Zbawienie dokonujące się w sercu człowieka.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
44. Adwent – czas mierzony tęsknotą i czuwaniem.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie Adwentu w życiu poszczególnych osób • wymieni dwa wymiary liturgicznego Adwentu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, na czym polega tęsknota Boga za człowiekiem • potrafi wyjaśnić, na czym polega ludzka tęsknota za Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w roratach • wyraża chęć dobrego przygotowania się do świąt Bożego Narodzenia • wyraża odpowiedzialność za swoje życie w perspektywie spotkania z Chrystusem, który będzie sądził żywych i umarłych
45. Boże Narodzenie – nie tylko tradycja	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni tradycje związane z Bożym Narodzeniem • rozumie pogłębioną prawdę o Bożej obecności w codziennym życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić symbolikę zwyczajów związanych z Bożym Narodzeniem • potrafi uzasadnić, że Boże Narodzenie może trwać cały rok 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża chęć owocnego przeżycia zbliżających się świąt Bożego Narodzenia • wyraża postawę otwartości na Boga i człowieka • z zaangażowaniem podejmuje działanie na rzecz głębokiego przeżywania świąt Bożego Narodzenia przez siebie i innych
46. Wielki Post – Bóg szuka grzesznego człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega miłosierdzie Boże • pamięta teksty biblijne podkreślające miłosierdzie Boga • rozumie sens przeżywania Wielkiego Postu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować, na czym polega szukanie grzeszników przez miłosiernego Boga • potrafi scharakteryzować, na czym polega szukanie Boga • potrafi zinterpretować teksty biblijne o Bożym miłosierdziu • uzasadni potrzebę życia sakramentalnego oraz praktyk pokutnych dla duchowego wzrostu chrześcijanina 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża chęć nawrócenia • jest wdzięczny Bogu za przebaczenie grzechów i łaskę nawrócenia • przygotowuje się do owocnego przeżycia Wielkanocy poprzez właściwego wykorzystanie dni Wielkiego Postu

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
47. Wielkanoc – Jezus żyje!	<ul style="list-style-type: none"> wymieni najważniejsze prawdy naszej wiary rozumie prawdę o zmartwychwstaniu Jezusa poda okoliczności męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać wydarzenie zmartwychwstania Pana Jezusa potrafi scharakteryzować postawę ludzi względem zmartwychwstania potrafi wyjaśnić Chrystusowe: „błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli” 	<ul style="list-style-type: none"> okazuje wdzięczność za dar zbawienia rozwija swoją wiarę, nadzieję i miłość jest świadkiem Chrystusa zmartwychwstałego

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: proces historycznoliteracki: gatunki i rodzaje literackie; wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne: prawda, dobro, piękno.

Wiedza o kulturze: poznawanie dziedzictwa narodowego; rozwijanie wrażliwości na ochronę dziedzictwa narodowego.

V. Moje korzenie, moja przeszłość (historia Kościoła)

Wiodące cele katechetyczne

- Wspomaganie wychowanków w dostrzeganiu i dowartościowaniu osiągnięć kultury polskiej.
- Wychowanie do aktywnego uczestnictwa w tworzeniu obrazu Polski w Europie.
- Wspomaganie w rozumieniu odpowiedzialności za obraz Kościoła w Polsce.

Wiodące treści katechetyczne

- Rola Kościoła w podtrzymywaniu polskości na przestrzeni dziejów.
- Stosunek Kościoła do Unii Europejskiej.
- Ruchy religijne w Kościele.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
48. Kościół katolicki w Polsce w czasie rozbiorów.	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty rozbiorów i rozumie tło polityczne tych wydarzeń wymieni zagrożenia dla Ojczyzny ze strony zaborców 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać rolę Kościoła w okresie rozbiorów potrafi scharakteryzować życie i działalność arcybiskupa S. Felińskiego i R. Traugutta 	<ul style="list-style-type: none"> czuje się dumny, że jest Polakiem z szacunkiem odnosi się do historii własnego narodu z zaangażowaniem zgłębia wiedzę dotyczącą historii narodowej
49. Kościół a laickie nurty pozytywistyczne.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni pozytywistyczne prądy negatywnie nastawione do Kościoła zdefiniuje pojęcia: kwestia robotnicza, proletariat, komunizm, socjalizm, pozytywizm rozumie, na czym polegała rewolucja przemysłowa wymieni zakres działalności Kościoła w kwestii społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi określić pozytywną rolę Kościoła wobec kwestii robotniczej potrafi scharakteryzować przesłanie encykliki RN potrafi scharakteryzować życie i działalność „ludzi Kościoła” 	<ul style="list-style-type: none"> z szacunkiem odnosi się do bezrobotnych i docenia ich godność docenia nauczanie Kościoła w kwestii społecznej angażuje się w pomoc bezrobotnym
50. Ruchy katolickie jako odpowiedź na zagrożenia ze strony ruchów ateistycznych.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni organizacje katolickie czasu międzywojennego (Sodalicje Mariańskie, Rycerstwo Niepokalanej, Akcja Katolicka) wymieni osoby działające w obronie wiary (św. Maksymiliana Kolbe, ks. S. Sedlaczek) wymieni zagrożenia dla Kościoła płynące ze strony masonerii wymieni zagrożenia ze strony komunizmu 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować działalność św. Maksymiliana Kolbego potrafi opisać rolę ruchów katolickich potrafi uzasadnić potrzebę istnienia ruchów katolickich potrafi scharakteryzować postać ks. S. Sedlaczka 	<ul style="list-style-type: none"> z szacunkiem odnosi się do ruchów katolickich z zaangażowaniem zgłębia charyzmat ruchów katolickich świadczy o swojej przynależności do ruchu katolickiego

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
51. Kościół w czasie II wojny światowej.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie eksterminacji wymieni działania Kościoła w obronie ludności polskiej przed eksterminacją ze strony faszyzmu i stalinizmu wymieni wybitne postacie Kościoła, broniące Polaków przed ludobójstwem (kard. A. Hlond, kard. A. Sapiecha, bł. ks. J. Pawłowski) wymieni kanonizowanych i beatyfikowanych męczenników okresu II wojny światowej (Edyta Stein, Maksymilian Kolbe, 108 błogosławionych) 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawę papieża Piusa XII wobec nazizmu potrafi scharakteryzować działalność duchowieństwa broniącego ludność polską przed wyniszczeniem (listy pasterskie kard. Sapiechy i Hlonda) potrafi umotywić potrzebę działań w obronie Ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> z szacunkiem odnosi się do idei walki o polskość docenia wartość ofiary z życia w obronie kraju angażuje się w działania patriotyczne ceni wartość pokoju
52. Kościele, co mówisz sam o sobie? – Sobór Watykański II.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: sobór, episkopat, communio, lumen gentium poda datę obrad Soboru Watykańskiego II wymieni liczbę oraz rodzaje dokumentów Soboru Watykańskiego II 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi omówić naturę i posłannictwo Kościoła ukazane w dokumentach soborowych potrafi wyjaśnić tytuł konstytucji „Lumen gentium” i omówić krótko jej treść charakteryzuje pontyfikaty Jana XXIII i Pawła VI 	<ul style="list-style-type: none"> utożsamia się z Kościołem – wspólnotą, do której sam należy prezentuje postawę szacunku i odpowiedzialności za Kościół
53. „Nie rzucim, Chryste, świętyn Twych”.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: stalinizm, socjalizm pamięta tło historyczne czasu powojennego wymieni zagrożenia płynące z ateistycznego systemu, zwanego komunizmem wymieni osoby broniące Polaków przed stalinizmem 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bezkompromisowość głoszenia prawdy przez kard. S. Wyszyńskiego i bł. ks. J. Popiełuszki potrafi uzasadnić, dlaczego stalinizm był systemem zbrodniczym potrafi uzasadnić potrzebę posiadania „własnego Westerplatte” 	<ul style="list-style-type: none"> negatywnie odnosi się do stalinizmu i komunizmu, jako systemów ateistycznych i ludobójczych odpowiada życiem wiary na ateizm szanuje trud poniesiony w obronie wiary i Ojczyzny w okresie stalinizmu i socjalizmu
54. Duchowe odrodzenie – współczesne ruchy religijne.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni znane ruchy religijne (Ruch Światło-Życie, neokatechumenat, skauting katolicki – Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego Zawisza, szkolne koła Caritas, Opus Dei, Focolari, Ogniska Światła i Miłości) zdefiniuje pojęcia: ruch, stowarzyszenie, organizacja poda źródła (przyczyny) powstania ruchów rozumie, że ruchy religijne to „kuźnia” liderów religijnych 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać wybrany ruch religijny potrafi określić pozytywny wpływ ruchu na życie parafii i wierzących potrafi określić możliwości oddziaływania ruchów na Kościół 	<ul style="list-style-type: none"> z szacunkiem odnosi się do osób działających w ruchu przyjmuje prawdę o potrzebie ich istnienia z zaangażowaniem włącza się w działalność wybranego ruchu
55. Chrześcijańska tożsamość Europy i jej święci patronowie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia patronów Europy określa czas, w którym żyli, i terytorium ich działalności 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia rolę patronów w budowaniu podstaw kultury europejskiej charakteryzuje uniwersalizm misji św. Benedykta, Cyryla i Metodego charakteryzuje utwierdzenie prawdy o krzyżu przez św. Katarzynę Sieneńską, Brygidę i Edytę Stein 	<ul style="list-style-type: none"> z odwagą wypowiada się w swoim środowisku o chrześcijańskich korzeniach Europy angażuje się w obronę chrześcijańskiej tożsamości Europy

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
56. Apostolski wymiar działań Polski w Europie.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, co to znaczy kochać własny kraj dostrzega, że religijność Polaków znajduje naśladowców w innych krajach Europy (np.: łamanie się opłatkiem, święconka, piesze pielgrzymki) rozumie wartość tradycji dla kontynentu europejskiego wymieni zagrożenia płynące z „unowocześniania” nauki Kościoła (odrzućcie nauki papieża; akceptacja związków homoseksualnych, wolnych związków, aborcji, eutanazji, kapłaństwa kobiet) rozumie, dlaczego Europa Zachodnia z szacunkiem odnosi się do dzieła Solidarności 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować działalność apostolską Kościoła polskiego w Europie (np. księża pracujący w Niemczech, Francji itp.) potrafi scharakteryzować działalność apostolską Jana Pawła II dla Europy potrafi ukazać rolę żywej wiary Kościoła polskiego dla życia Europejczyków 	<ul style="list-style-type: none"> czuje się dumny z faktu, że jest Polakiem i chrześcijaninem dba o tradycje religijne we własnym środowisku z dezaprobatą odnosi się do prób „unowocześniania” Kościoła z szacunkiem odnosi się do dzieła Solidarności
57. Europa wspólnotą ducha – Kościół w zjednoczonej Europie.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: Unia Europejska, Konstytucja Europejska, konkordat wymieni zagrożenia płynące z odrzucenia wartości chrześcijańskich wskaże wartości płynące z zachowania wiary chrześcijańskiej rozumie potrzebę prawnych uregulowań sytuacji Kościoła w Unii 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi określić genezę powstania flagi Unii Europejskiej potrafi wskazać wpływ dziedzictwa chrześcijańskiego na obraz Europy potrafi uzasadnić, dlaczego Kościół winien być niezależny od struktur państwowych potrafi uzasadnić potrzebę współdziałania Kościoła i Unii 	<ul style="list-style-type: none"> zachowuje tożsamość Polaka w zjednoczonej Europie z szacunkiem odnosi się do dziedzictwa chrześcijańskiego docenia duchowy i kulturowy wkład Kościoła w budowanie jedności Europy
Powtórzenie			

Korelacje z innymi przedmiotami

Język polski: wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne: ojczyzna, mała ojczyzna.

Historia: fundament Europy: jedność i różnorodność, przemiany ideowe; rola chrześcijaństwa w tworzeniu tożsamości europejskiej; postawy jednostek oraz grup społecznych wobec potrzeb epoki; dzieje jednostki i rodziny na tle historii, kultury i życia codziennego Polaków oraz innych narodów.

Wiedza o społeczeństwie: fundamentalne zasady demokracji: antyczne i chrześcijańskie korzenie demokracji; prawa człowieka jako istoty ludzkiej w świetle dokumentów międzynarodowych.

Wiedza o kulturze: poznawanie dziedzictwa narodowego; rozwijanie wrażliwości na ochronę dziedzictwa narodowego.

VI. Moja młodość w perspektywie wieczności

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
58. Kochać również po śmierci	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje naukę Kościoła o rzeczach ostatecznych zna teksty biblijne o życiu wiecznym rozumie, jaka jest rola wiary w kontakcie z tajemnicą śmierci pamięta modlitwy za zmarłych wymieni warunki odpustu, który może ofiarować za zmarłych 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wykazać wyjątkowość chrześcijaństwa w pojmowaniu życia wiecznego potrafi wyjaśnić sens i wartość modlitwy za zmarłych uzasadnia, jaki jest związek rzeczy ostatecznych człowieka z wypełnianiem powołania chrześcijańskiego interpretuje symbolikę dzieł sztuki dotyczących rzeczy ostatecznych 	<ul style="list-style-type: none"> wierzy w życie wieczne i zmartwychwstanie pogłębia swoje życie religijne, rozwijając wiedzę religijną i praktykując wiarę kształtuje postawę nieustannego czuwania i bycia gotowym na Boży sąd modli się za zmarłych

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
59. Twój najlepszy rok	<ul style="list-style-type: none"> zna swoje sukcesy i porażki w minionym okresie rozumie, że życiowe cele tworzą hierarchię wie, że dążenie do wyższego celu przekłada się na codzienną, systematyczną pracę 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wytyczyć sobie cele do osiągnięcia potrafi rozplanować cel ogólny na etapy pośrednie potrafi wskazać w swoim życiu sprawy mniej i bardziej ważne 	<ul style="list-style-type: none"> ma świadomość, że czas jest nam darowany świadomie planuje i stawia przed sobą zadania dziękuje Bogu za powierzony mu czas
60. „Zobaczyć w nich człowieka” – piękno ludzi upośledzonych	<ul style="list-style-type: none"> wymieni wspólnoty i ruchy, w których żyją osoby niepełnosprawne umysłowo rozumie, że ich godność i wartość jest taka sama, jak w przypadku osób zdrowych wie, na czym polega duchowe bogactwo ludzi z takim upośledzeniem wie, jak należy się do nich odnosić 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, jaka powinna być nasza postawa wobec osób upośledzonych potrafi uzasadnić, dlaczego te osoby są w społeczeństwie tak samo potrzebne, jak pełnosprawni potrafi wymienić, czego możemy się nauczyć od takich osób 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postawę szacunku dla osób niepełnosprawnych umysłowo i otwartości na nie uczy kolegów i koleżanki innego spojrzenia na tych naszych bliźnich włącza się we wspólnoty działające na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym umysłowo
61. „Wyobraźnia miłosierdzia” – ukochać Chrystusa w drugim człowieku	<ul style="list-style-type: none"> wymieni wymagania miłosierdzia, jakie postawił Chrystus (Mt 25,34-40) pamięta słowa Jana Pawła II o „wyobraźni miłosierdzia” rozumie, na czym polega „wyobraźnia miłosierdzia” 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, dlaczego dzielenie się dobrami materialnymi należy połączyć z aspektem duchowym potrafi określić własną hierarchię wartości duchowych i materialnych potrafi wskazać sposoby wspierania ludzi oczekujących na pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> włącza się aktywnie w pomoc osobom potrzebującym nie wstydzi się swojego ubóstwa szanuje kolegów z rodzin ubogich
62. „Panno Święta, co Jasnej bronisz Częstochowy...” – rola Maryi w życiu narodu polskiego	<ul style="list-style-type: none"> zna historię obrazu jasnogórskiego rozumie rolę, jaką odgrywało w dziejach Polski sanktuarium na Jasnej Górze pamięta, czego dotyczyły śluby króla Jana Kazimierza i śluby narodu polskiego z 1956 r. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać różnice między sanktuarium jasnogórskim a innymi sanktuariami maryjnymi i uzasadnić jego wyjątkowy charakter potrafi wyjaśnić patriotyczną rolę sanktuarium jasnogórskiego potrafi opisać obronę Jasnej Góry na podstawie „Potopu” H. Sienkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> dąży do częstego oddawania czci Maryi poprzez różne formy Jej kultu kształtuje w sobie postawę wdzięczności wobec Boga za obronę Jasnej Góry pragnie swoim życiem realizować śluby jasnogórskie
63. Wystąpić w dobrych zawodach	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśni biblijne pojęcie „dobrych zawodów” potrafi przytoczyć teksty św. Pawła na ten temat (1 Tm 6,12 i Flp 3,12-14) potrafi wskazać korzyści, jakie niesie sport, oraz wynikające z niego zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi określić cel ostateczny życia chrześcijańskiego potrafi przytoczyć sylwetki godnych naśladowania sportowców uzasadni, że prawdziwym zwycięzcą jest ten, kto przestrzega zasad etycznych 	<ul style="list-style-type: none"> wytrwale realizuje chrześcijańskie powołanie do świętości dba o rozwój życia duchowego, podejmując walkę z przeciwnościami szanuje drugiego człowieka i wspiera go na drodze prowadzącej ku Bogu
Powtórzenie			

KLASA III – W BOGACTWIE MIŁOŚCI

I. Na progu małżeństwa i rodziny

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie w rozumieniu istoty miłości i w dawaniu jej świadectwa.
- Poznanie istoty personalizmu chrześcijańskiego.
- Ukazanie wartości życia małżeńskiego i rodzinnego.
- Kształtowanie umiejętności budowania chrześcijańskiej wspólnoty rodzinnej.
- Kształtowanie postawy szacunku dla życia poczętego.

Wiodące treści katechetyczne

- Miłość chrześcijańska jako zasada życia we wspólnocie.
- Małżeństwo i rodzina.
- Kościół domowy.
- Zagadnienia etyki chrześcijańskiej.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
1. Chrześcijańska wizja człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że człowiek pochodzi od Boga • rozumie, że człowiek zraniony przez grzech „jest słaby” • rozumie, że człowiek jest powołany do życia wiecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, w czym się wyraża chrześcijańska wizja człowieka • potrafi opisać sylwetkę chrześcijanina • potrafi wykazać różnice między chrześcijańską i współcześnie proponowaną wizją człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wierzy w Jezusa Chrystusa – jedynego Pośrednika na drodze do Boga • daje świadectwo swojej wiary • realizuje swoje chrześcijańskie powołanie
2. Personalizm chrześcijański.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: osoba, personalizm, godność osoby ludzkiej • wymieni czynniki decydujące o wielkości człowieka (godność, wolność, rozumność) • wymieni rodzaje godności 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić rolę i wartość osoby w perspektywie jej powołania do życia wiecznego • potrafi omówić kierunek personalizmu chrześcijańskiego i wartości decydujące o wielkości człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • szanuje godność własną i innych • wyraża wdzięczność Bogu za dar powołania do życia wiecznego • ceni wolność własną i innych • dokonuje odpowiedzialnych wyborów, zgodnych z chrześcijańską godnością
3. Kocham i jestem kochany.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, co to znaczy kochać • wymieni kochające go osoby (Boga i konkretnych ludzi) • rozumie, w czym przejawia się miłość Boga do człowieka • rozumie, że katecheza jest przyjęciem Bożej miłości i możliwością odpowiedzi na nią 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, w czym przejawia się prawdziwa miłość wobec Boga i człowieka • potrafi opisać możliwości odpowiedzi człowieka na miłość Bożą • potrafi opisać możliwości odpowiedzi na miłość innych • potrafi scharakteryzować trudności w okazywaniu uczuć lub w ich przyjęciu 	<ul style="list-style-type: none"> • wychodzi naprzeciw miłości innych • okazuje miłość najbliższym • odpowiada życiem religijnym na miłość Boga • angażuje się w proces katechezy podczas całego roku szkolnego
4. Powołanie człowieka do życia w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: powołanie, rodzina, rodzina chrześcijańska • rozumie, że jednym z istotnych powołań jest powołanie do życia w rodzinie • wymieni funkcje i zadania rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować poszczególne funkcje rodziny • potrafi opisać podstawowe cechy rodziny chrześcijańskiej • potrafi określić swoje miejsce, rolę i zadania w rodzinie • potrafi opisać biblijną wizję małżeństwa i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • z szacunkiem odnosi się do rodziców • z szacunkiem wyraża się o własnej rodzinie • w sposób zaangażowany i odpowiedzialny przygotowuje się do założenia rodziny • modli się w intencji obecnej i przyszłej rodziny

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
5. Znaczenie płciowości w życiu człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że płciowość jest darem Boga • wymieni argumenty przemawiające za tym, że człowiek został stworzony jako mężczyzna i kobieta • rozumie wartość płciowości i jej celowość w życiu człowieka • wymieni patologie płciowości 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, że płciowość wywiera wpływ na wszystkie sfery osoby ludzkiej, na jedność ciała i duszy • potrafi krytycznie odnieść się do poglądów podważających chrześcijańską wizję płciowości • potrafi opisać indywidualne i społeczne konsekwencje patologii płciowości 	<ul style="list-style-type: none"> • akceptuje swoją płęć • z szacunkiem odnosi się do osoby płci przeciwnej • z dezaprobatą odnosi się do poglądów patologicznych w dziedzinie płciowości • wyraża wdzięczność Bogu za dar płciowości
6. Miłość fundamentem więzi małżeńskiej.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie miłości • wymieni cechy prawdziwej miłości w aspekcie chrześcijańskim (1 Kor 13,1-13) • rozumie wartość „węzła małżeńskiego” • wymieni drogi prowadzące do pełnej miłości małżeńskiej • wymieni zagrożenia dla miłości małżonków 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi odróżnić miłość prawdziwą od pseudomiłości • potrafi scharakteryzować postawy i zachowania zagrażające miłości małżeńskiej • potrafi krytycznie ocenić obraz „miłości” kreowanej przez media 	<ul style="list-style-type: none"> • z szacunkiem odnosi się do „węzła małżeńskiego” • ceni wartość małżeństwa • podejmuje pracę nad sobą w aspekcie budowania miłości małżeńskiej w czasie przyszłym • odrzuca błędne koncepcje miłości małżeńskiej
7. Małżeństwo jako wspólnota życia i miłości.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: małżeństwo, wspólnota • rozumie, że małżeństwo jest wspólnotą życia i miłości • wymieni warunki zawarcia sakramentu małżeństwa • rozumie, że podstawą aksjologiczną małżeństwa jest miłość, wierność, odpowiedzialność i nierozzerwalność • wymieni wykroczenia przeciw godności małżeńskiej (cudzołóstwo, rozwód, kazirodztwo, wolny związek, poligamia) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować małżeństwo jako wspólnotę życia i miłości • potrafi wykazać wpływ wartości podstawowych na trwałość małżeństwa • potrafi scharakteryzować wykroczenia przeciw godności małżeńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża pozytywną postawę wobec aksjologicznej podstawy małżeństwa • prezentuje negatywny stosunek do wykroczeń przeciw godności małżeńskiej • angażuje się w budowanie więzi własnej rodziny w perspektywie rodziny przyszłej • modli się w intencji przyszłego współmałżonka
8. W stronę drugiego człowieka –konflikty w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie konfliktu • wymieni źródła konfliktów w rodzinie • wymieni skutki konfliktów w rodzinie • wymieni sposoby ich rozwiązywania 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować sposoby zapobiegania konfliktom • potrafi scharakteryzować sposoby rozwiązywania konfliktów w małżeństwie i rodzinie • potrafi rozwiązywać konflikty 	<ul style="list-style-type: none"> • zapobiega konfliktom w rodzinie • angażuje się na rzecz ich rozwiązywania • modli się o pomoc Bożą w sytuacjach trudnych
9. Odpowiedzialne rodzicielstwo.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że jednym z celów małżeństwa jest płodność • zdefiniuje pojęcie płodności • rozumie, na czym polega odpowiedzialne rodzicielstwo 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać postawy rodzicielskie sprzyjające przyjęciu nowego życia • potrafi krytycznie odnieść się do postaw nieprzychylnych nowemu życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • pozostaje otwarty na płodność w perspektywie życia małżeńskiego • wyraża pozytywną postawę wobec rodzin wielodzietnych • modli się w intencji swoich rodziców
10. Dar życia, jego wartość i obrona, adopcja.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że dziecko jest darem Boga i owocem ludzkiej miłości • wymieni zagrożenia godności i wolności dziecka (porno-graphia, znęcanie się nad dziećmi) • wymieni prawa i obowiązki dziecka w rodzinie i społeczeństwie 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, dlaczego dziecko jest bezcennym darem Boga • potrafi uzasadnić, dlaczego dziecko wymaga szczególnej opieki ze strony rodziny i społeczeństwa • potrafi uzasadnić, dlaczego dziecko ma prawo do życia w godności i miłości • potrafi właściwie ocenić bezpłodność 	<ul style="list-style-type: none"> • pozostaje otwarty na młodsze rodzeństwo i inne dzieci • wyraża pozytywną postawę wobec adopcji • staje w obronie dzieci pokrzywdzonych • dziękuje Bogu za dar życia

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
11. Rodzina Kościołem domowym.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie Kościoła domowego wskaże teksty biblijne i soborowe na temat rodziny wymieni, czynniki tworzące z rodziny Kościół domowy (Eucharystia, wspólne świętowanie, wspólna lektura Pisma św., modlitwa) 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować wspólnotę rodzinną jako Kościół domowy potrafi scharakteryzować czynniki tworzące Kościół domowy 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża wdzięczność Bogu za dar wspólnoty rodzinnej tworzy atmosferę Kościoła domowego w rodzinnym świętowaniu, rozmodnieniu i życiu pozostaje otwarty na potrzeby osób samotnych troszczy się o starszych i chorych członków rodziny
12. Ocalić ludzkość – manipulacje biomedyczne i wynikające z nich zagrożenia.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni rodzaje manipulacji biomedycznych i potrafi je zdefiniować poda zagrożenia wynikające z manipulacji genetycznych, biomedycznych itp. rozumie stanowisko Kościoła wobec manipulacji biomedycznych 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi podać argumenty przemawiające za poszanowaniem osoby scharakteryzuje zagrożenia wynikające z nowoczesnych badań potrafi scharakteryzować stanowisko Kościoła wobec manipulacji biomedycznych 	<ul style="list-style-type: none"> krytycznie ocenia wszelkie manipulacje wokół ludzkiego życia stawia na pierwszym miejscu dobro człowieka ocenia ludzkie poszukiwania w rozwiązywaniu problemów związanych z bezpłodnością w świetle Ewangelii modli się w intencji tych, których dotyczą problemy biomedyczne
13. Naturalne metody planowania rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni metody naturalnego planowania rodziny wymieni argumenty za stosowaniem metod naturalnego planowania rodziny wymieni owoce stosowania naturalnych metod w małżeństwie 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać naturalny rytm płodności potrafi scharakteryzować naturalne metody planowania rodziny potrafi uzasadnić wartość stosowania metod naturalnych potrafi umiejscowić metody naturalne w naturze człowieka i Bożym planie 	<ul style="list-style-type: none"> obserwuje własny rytm płodności odnosi się z szacunkiem do metod naturalnego planowania rodziny wykazuje aktywność poznawczą w przyswajaniu wiedzy o metodach naturalnych
14. Antykoncepcja – działanie antyekologiczne i sprzeczne z Bożym zamysłem.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: ekologia, antykoncepcja wymieni zagrożenia płynące z antykoncepcji wymieni środki antykoncepcyjne i wczesnoporonne 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uzasadnić, że antykoncepcja jest sprzeczna z ekologicznym dążeniem człowieka potrafi opisać zagrożenia płynące z antykoncepcji potrafi uzasadnić, że antykoncepcja jest sprzeczna z planem Boga wobec człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> negatywnie odnosi się do promocji środków antykoncepcyjnych inspiruje innych do odrzucenia antykoncepcji modli się o wewnętrzną wolność i czystość serca
15. Zabójstwo niewinnej istoty ludzkiej – aborcja.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: aborcja i środki wczesnoporonne rozumie, że człowiek jest osobą od chwili poczęcia wymieni naukowe i religijne argumenty za poszanowaniem życia wymieni argumenty przeciw aborcji i środkom wczesnoporonnym wymieni indywidualne i społeczne konsekwencje aborcji rozumie rozmiar problemu aborcji 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi opisać argumenty za świętością i nienaruszalnością poczętego życia potrafi przedstawić argumenty przeciw aborcji i środkom wczesnoporonnym potrafi opisać skutki aborcji w wymiarze indywidualnym i społecznym (fizyczne, psychiczne i duchowe) 	<ul style="list-style-type: none"> akceptuje życie od chwili poczęcia odnosi się do życia ludzkiego z szacunkiem broni ludzkiego życia inspiruje innych do obrony poczętego życia wyraża negatywną postawę wobec praktyk aborcyjnych poleca Bogu ofiary aborcji włącza się w duchową adopcję

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
16. „Daję ci siebie” – sens rodzicielskiego życia w darze.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że życie w małżeństwie i rodzinie jest darem z siebie • rozumie, że dar z siebie przyczynia się do rozwoju osobowego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wykazać słuszność daru z siebie w codziennym życiu • potrafi uzasadnić potrzebę daru z siebie w ojcostwie i macierzyństwie 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje się do bycia darem dla innych • wyraża gotowość do daru z siebie w małżeństwie i rodzinie • modli się o zdolność bycia darem
17. Duchowa adopcja dziecka poczętego	<ul style="list-style-type: none"> • wie, na czym polega duchowa adopcja dziecka poczętego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje owoce duchowej adopcji 	<ul style="list-style-type: none"> • kształtuje odpowiedzialność za życie dzieci nienarodzonych • jest wrażliwy na ludzką krzywdę, zwłaszcza na krzywdę nienarodzonych w zagrożeniu ich życia
18. Małżeństwo w aspekcie prawa kanonicznego.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: rozwód, separacja, orzeczenie o nieważności małżeństwa • wymieni warunki zawarcia małżeństwa • wymieni przeszkody uniemożliwiające zawarcie sakramentu małżeństwa • rozumie, że sakramentu małżeństwa udzielają sobie nawzajem narzeczeni • pamięta słowa przysięgi małżeńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić różnicę między rozwodem cywilnym a orzeczeniem o nieważności małżeństwa • potrafi scharakteryzować warunki i przeszkody do zawarcia małżeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • służy innym pomocą w zrozumieniu, czym jest orzeczenie o nieważności małżeństwa • pomaga innym zrozumieć różnicę między rozwodem a nieważnością małżeństwa • troszczy się o trwałość związków małżeńskich
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: werbalne i niewerbalne środki komunikacji i perswazji; tematy, motywy, wątki – miłość, dom, rodzina, śmierć, droga, wędrówka, pielgrzymka itp.

Wiedza o społeczeństwie: demokracja i wartości, konflikty wartości w życiu publicznym, współczesne ideologie i doktryny polityczne; sztuka wykazania swojej racji – znajdowanie argumentów na poparcie swojego stanowiska; rodzaje i zadania prawa.

Biologia: elementy genetyki – zasady inżynierii genetycznej; elementy ekologii – środowisko naturalne, wpływ człowieka na środowisko i środowiska na zdrowie człowieka.

Geografia: konflikty zbrojne i inne zagrożenia społeczno-ekonomiczne.

Wychowanie do życia w rodzinie: rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów związanych z podejmowaniem decyzji dotyczących wyboru drogi życiowej, w tym pełnienia ról małżeńskich i rodzicielskich; pogłębienie problematyki przyjaźni, miłości, ludzkiej płciowości, prokreacji, funkcji rodziny w życiu jednostkowym i społecznym; wartość małżeństwa; dialog w małżeństwie; wierność i zaufanie; kryteria dojrzałej miłości; przyjęcie pozytywnej postawy wobec życia ludzkiego, rodziny, dziecka, osób starszych, zdrowia własnego i innych; zagrożenia życia rodzinnego: separacja, rozwód; metody i środki antykoncepcyjne oraz wczesnoporonne; aborcja – zagrożenia dla zdrowia fizycznego i psychicznego (wymiar psychiczny i moralny); zjawisko homoseksualizmu.

II. Życie z ludźmi i wśród ludzi

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie w zrozumieniu wartości pracy w życiu człowieka.
- Zapoznanie z zasadami życia społecznego.
- Ukazanie trudności związanych z podjęciem obowiązków dojrzałego członka w społeczeństwie.

Wiodące treści katechetyczne

- Zjawiska przełomu wieków, patologie życia codziennego.
- Zagadnienia wojny i pokoju.
- Zasady życia społecznego a etyka gospodarcza i zawodowa.
- Wartość pracy ludzkiej.
- Życie człowieka a kultura.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
19. Prawa człowieka a rozwój osoby i społeczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie praw człowieka • wymieni kategorie (rodzaje) praw • wymieni podstawowe prawa człowieka • rozumie znaczenie praw człowieka dla rozwoju indywidualnego i społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zinterpretować podstawowe prawa człowieka • potrafi wykazać związek między prawami człowieka a rozwojem osobowym i społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • respektuje podstawowe prawa człowieka • inspiruje innych do respektowania podstawowych praw człowieka
20. Karta praw rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni najważniejsze prawa rodziny • wymieni i rozumie istotę zagrożeń dla współczesnej rodziny • rozumie, że rodzina jest wielką wartością w ludzkim życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić potrzebę karty praw rodziny • potrafi opisać genezę jej powstania • potrafi scharakteryzować podstawowe prawa rodziny • potrafi odnieść prawa rodziny do rodzin w środowisku lokalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • ceni wartość rodziny • respektuje prawa poszczególnych osób w małżeństwie i rodzinie • przyczynia się do budowania pozytywnych więzi w rodzinie • właściwie reaguje na łamanie praw rodziny • wyraża gotowość obrony rodziny jako wartości
21. Istota pracy ludzkiej i jej wartość.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie pracy • wymieni rodzaje pracy • rozumie cel i wartość ludzkiej pracy • rozumie związek ludzkiej pracy z rozwojem osobowym i społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, że praca jest dla człowieka, a nie człowiek dla pracy • potrafi scharakteryzować najważniejsze przesłania encykliki „Laborem exercens” • potrafi umieścić pracę w perspektywie życia wiecznego • potrafi uzasadnić, że praca stanowi szansę samorealizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża szacunek dla każdej ludzkiej pracy i osób ją wykonujących • z zaangażowaniem wypełnia swoje obowiązki w rodzinie i szkole • traktuje swoją pracę jako etap na drodze do Boga
22. Rozwój techniki szansą i zagrożeniem dla człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni szanse i zagrożenia dla człowieka, jakie niesie ze sobą rozwój techniki • rozumie zasadę, że nie człowiek służy technice, ale technika człowiekowi 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować szanse i zagrożenia ze strony współczesnej techniki dla rozwoju człowieka • potrafi wyjaśnić zasadę pierwszeństwa człowieka wobec techniki 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje dobra techniki dla własnego rozwoju • dostrzega wartość techniki, nie przedkładając jej ponad człowieka
23. Zasady życia społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> • wymieni zasady życia społecznego (dobro wspólne, solidarność, pomocniczość) • rozumie istotę tych zasad • wskaże przykłady przestrzegania i nieprzestrzegania zasad życia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić istotę zasad życia społecznego • potrafi zastosować poszczególne zasady w konkretnych sytuacjach życiowych 	<ul style="list-style-type: none"> • w swoim postępowaniu kieruje się zasadami życia społecznego • inspiruje innych do przestrzegania zasad życia społecznego

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
24. Etyka gospodarcza i zawodowa.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, że gospodarka i praca zawodowa muszą się kierować zasadami etyki wymieni zasady etyczne wpływające na dobrą gospodarkę rozumie, że podstawą sprawiedliwego ładu własnościowego jest własność prywatna rozumie zasadę „bardziej być niż mieć” 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, dlaczego gospodarka i praca zawodowa muszą się kierować zasadami etyki potrafi omówić zasady etyczne organizujące życie gospodarcze zgodnie z wolą Stwórcy potrafi omówić przesłania płynące z nauki Kościoła dotyczące kwestii gospodarczych potrafi wyjaśnić, jak zasada „bardziej być niż mieć” może być realizowana we współczesnych społeczeństwach 	<ul style="list-style-type: none"> w życiu szkolnym respektuje zasady etyczne inspiruje innych do przestrzegania zasad promuje treść papieskich wystąpień na temat etyki gospodarczej stara się żyć zasadą „bardziej być niż mieć”
25. Tworzenie dobra wspólnego chrześcijańskim obowiązkiem.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie dobra wspólnego rozumie, że dobro wspólne zakłada poszanowanie osoby rozumie, że dobro wspólne domaga się dobrobytu społecznego i rozwoju społeczności rozumie, że dobro wspólne ma ścisły związek z pokojem (trwałość i bezpieczeństwo) 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić, jak należy korzystać z posiadanych dóbr potrafi umotywić swoje zaangażowanie na rzecz dobra wspólnego potrafi uzasadnić potrzebę czynnego uczestnictwa w życiu publicznym 	<ul style="list-style-type: none"> troszczy się o dobro wspólne w rodzinie, szkole i Ojczyźnie wprowadza zasadę solidarności pomnaża dobro wspólne i troszczy się o jego właściwe wykorzystanie prezentuje postawę odpowiedzialności za dobro wspólne przyjmuje postawę negatywną wobec nadużyć
26. Władza i jej społeczno-chrześcijański wymiar.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie władzy rozumie rolę władzy jako strażniczki porządku społecznego rozumie, że władza ma obowiązek odwoływać się do porządku ustanowionego przez Boga 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wyjaśnić boskie pochodzenie władzy potrafi umotywić obowiązek posłuszeństwa wobec władzy potrafi wyjaśnić, kiedy władza jest sprawowana w sposób prawowity potrafi uzasadnić, kiedy sam ma prawo odmówić posłuszeństwa władzy potrafi wyjaśnić zasadę państwa praworządnego 	<ul style="list-style-type: none"> angażuje się w działalność polityczną z zachowaniem chrześcijańskich wartości pomaga sprawować władzę w grupach, w których funkcjonuje, starając się o jej obiektywny osąd sprzeciwia się wszelkim nadużyciom w sprawowaniu władzy
27. Chrześcijanin twórcą i odbiorcą kultury	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie kultury rozumie istotę kultury w rozwoju indywidualnym i społecznym wymieni czynniki, które ją tworzą rozumie, że człowiek jest twórcą i odbiorcą kultury wymieni chrześcijańskie aspekty kultury 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi odróżnić kulturę od subkultury potrafi scharakteryzować podstawowe wymiary kultury potrafi wyjaśnić duchowy wymiar kultury potrafi scharakteryzować przykłady typowe dla polskiej kultury potrafi uzasadnić, że kultura polska, wierna prawdzie i Bogu, zorientowana jest na dobro człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy kulturę ceni kulturę swego narodu i dostrzega jej odrębność inspiruje innych do tworzenia i poznawania dóbr kultury dokonyuje odpowiedzialnej selekcji prezentowanych mu wytworów kultury
28. Kultura wolnego czasu a rozwój duchowy.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie „kultura wolnego czasu” rozumie istotę czasu wolnego, który jest darem Boga wymieni możliwości wykorzystania czasu wolnego w sensowny sposób wymieni negatywne skutki nieumiejętnego wykorzystania rezerw czasu 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi omówić możliwości pozytywnego wykorzystania czasu potrafi scharakteryzować skutki nieumiejętnego wykorzystania rezerw czasu potrafi odróżnić twórcze wykorzystanie czasu od wykorzystania destruktywnego 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie wybiera możliwości spędzenia czasu wolnego inspiruje innych do twórczego wykorzystania czasu wykorzystuje czas wolny do uwielbienia Boga i służby ludziom

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
29. Kultura życia, kultura śmierci.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie kultury życia i kultury śmierci • rozumie, w czym się przejawia kultura życia • wymieni, co sprzyja życiu i co mu zagraża • wymieni źródła zagrożeń dla życia • wskaże teksty biblijne promujące kulturę życia 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować „pragnienie Boga” zobowiązujące do służby życiu • potrafi omówić czynniki służące kulturze życia • potrafi omówić zagrożenia dla życia i wyjaśnić skąd pochodzą • potrafi dokonać ewaluacji kultury życia i kultury śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> • popiera kulturę życia i wszystko, co służy życiu • negatywnie odnosi się do wszystkich zagrożeń dla życia • przestrzega innych przed cywilizacją śmierci • realizuje na co dzień Boży plan „promocji życia”
30. Pontyfikat Benedykta XVI	<ul style="list-style-type: none"> • poda datę rozpoczęcia pontyfikatu Benedykta XVI • wymieni najważniejsze dokumenty prezentujące nauczanie Benedykta XVI • wymieni podróże apostołskie Benedykta XVI 	<ul style="list-style-type: none"> • określi główne myśli papieskiego nauczania Benedykta XVI kierowanego do młodzieży • scharakteryzuje tematykę poruszaną w wydanych przez Benedykta XVI dokumentach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża zainteresowanie nauczaniem Benedykta XVI, szczególnie kierowanym do młodzieży • angażuje się w wypełnianie papieskich wskazań kierowanych do młodych
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: wartości, kategorie estetyczne i filozoficzne: prawda, dobro, piękno, sprawiedliwość, tolerancja, naród, społeczeństwo.

Wiedza o społeczeństwie: jednostka – grupa – społeczeństwo; obowiązki i cnoty obywatelskie, patriotyzm, etyka życia zbiorowego; formy uczestnictwa obywateli w życiu publicznym; rodzaje prawa (prawo międzynarodowe, europejskie i krajowe, prawo kościelne, prawo naturalne i stanowione).

Geografia: problemy demograficzne społeczeństw; współczesne migracje ludności; procesy przekształcania sieci osadniczej; świat w fazie przemian społecznych, gospodarczych i politycznych; modernizacja, restrukturyzacja, globalizacja; biedni i bogaci współczesnego świata.

Podstawy przedsiębiorczości: płaca jako dochód z tytułu pracy – formy i systemy wynagradzania; płaca nominalna i realna; inne źródła dochodów poza pracą; etyka zawodowa; bezrobocie i sposoby jego ograniczania.

Wychowanie do życia w rodzinie: przyjmowanie pozytywnej postawy wobec życia ludzkiego, rodziny, dziecka, osób starszych, zdrowia własnego i innych.

III. Miłość i wiara w moim życiu (katechezy dodatkowe)

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie wychowanków w dawaniu świadectwa wiary w roku kościelnym.
- Inspirowanie wychowanków do budowy Kościoła domowego i pomoc w ich życiu sakramentalnym.
- Ukazywanie wychowankom możliwości wyboru drogi życiowej.

Wiodące treści katechetyczne

- Wydarzenia roku liturgicznego przeżywane we wspólnocie Kościoła.
- Rozwój życia sakramentalnego chrześcijan.
- Odpowiedzialny wybór drogi życiowej.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
31. Tajemnice światła – rola modlitwy różańcowej w ludzkim życiu.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie istotę modlitwy różańcowej • pamięta historię modlitwy różańcowej • wymieni części i tajemnice różańca • wskaże teksty biblijne odpowiadające poszczególnym tajemnicom 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi modlić się na różańcu • potrafi omówić teksty biblijne, które streszczają poszczególne tajemnice z życia Jezusa i Maryi • potrafi umiejscowić treść tajemnic różańcowych w kontekście współczesnego życia • potrafi zredagować rozważanie do wybranej tajemnicy różańcowej 	<ul style="list-style-type: none"> • modli się różańcem • swoją modlitwą różańcową obejmuje sprawę świata, Kościoła i poszczególnych ludzi • inspirowanie innych do uczestnictwa w nabożeństwach różańcowych • naśladuje w swoim życiu postawę Jezusa i Maryi
32. Moje miejsce we wspólnocie parafialnej.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że wspólnota parafialna jest podstawową komórką Kościoła powszechnego • wymieni zadania świeckich w Kościele • wymieni grupy i wspólnoty działające w parafii • wymieni osoby odpowiedzialne za poszczególne dziedziny życia parafialnego 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi określić sposoby zaangażowania się świeckich w parafii • potrafi określić zadania poszczególnych grup działających w parafii • potrafi przygotować niedzielną liturgię • uzasadni potrzebę troski o wspólnotę Kościoła, odwołując się życia pierwszych chrześcijan oraz do aktualnej sytuacji konkretnych wspólnot 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi się z szacunkiem do duszpasterzy • angażuje się w działalność wybranej grupy parafialnej • modli się za wspólnotę parafialną do której należy
33. Rekolekcje dla maturzystów – bliżej Boga i ludzi.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie rekolekcji • poda miejsce i termin rekolekcji dla maturzystów • rozumie potrzebę i wartość rekolekcji • wymieni obowiązki do wypełnienia podczas rekolekcji (np. przygotowanie śpiewnika, liturgii, harmonogram wspólnych spotkań...) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić potrzebę rekolekcji w klasie maturalnej • potrafi przygotować reklamę rekolekcji maturalnych • potrafi opracować wyznaczone zadanie do spełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • z zaangażowaniem włącza się w przygotowanie rekolekcji • świadomie w nich uczestniczy • dzieli się owocami rekolekcji z innymi • inspirowanie innych do udziału w rekolekcjach
34. Z wizytą w kancelarii parafialnej.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie rolę funkcjonowania kancelarii parafialnej • wymieni najważniejsze księgi parafialne • wymieni dokumenty konieczne do zawarcia sakramentalnego małżeństwa • zapozna się z protokołem przedślubnym • wymieni wymagania stawiane rodzicom i rodzicom chrześnym 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi odpowiedzieć na pytania protokołu przedślubnego • potrafi wyjaśnić sens zapowiedzi przedślubnych • potrafi opisać i uzasadnić wymagania stawiane rodzicom i rodzicom chrześnym • potrafi umotywować potrzebę funkcjonowania kancelarii parafialnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża gotowość pełnienia funkcji chrześnego • akceptuje konieczność bliższego przygotowania się do sakramentu małżeństwa

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
35. Liturgia Kościoła domowego – rytuał rodzinny.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: liturgia, rytuał rodzinny wymieni ważniejsze wydarzenia i uroczystości świętowane w domu rodzinnym poda religijne sposoby ich przeżywania 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi omówić sposoby religijnego przeżywania wydarzeń i uroczystości rodzinnych potrafi przygotować scenariusz wybranego wydarzenia czy uroczystości rodzinnej 	<ul style="list-style-type: none"> czynnie angażuje się w przygotowanie religijnego przeżycia wydarzeń rodzinnych troszczy się o chrześcijański wymiar uroczystości rodzinnych inspiruje innych do tworzenia chrześcijańskiego klimatu przeżywanych uroczystości i wydarzeń w rodzinie
36. Odwiedziny Matki – treść objawień maryjnych.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: objawienie i objawienie maryjne wymieni miejsca i czas objawień maryjnych pamięta i rozumie treść objawień maryjnych rozumie indywidualne i społeczne znaczenie tych objawień wymieni miejsca szczególnej opieki Maryi w najbliższym otoczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi omówić wybrane objawienie maryjne potrafi scharakteryzować przesłania poszczególnych objawień maryjnych potrafi opisać indywidualne i społeczne owoce maryjnych objawień 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postawę poznawczą w zakresie wiedzy – uczeń: o objawieniach Maryi i Jej zasadniczym orędziu wprowadza w czyn poznane wezwania z szacunkiem odnosi się do miejsc objawień i treści orędzia Matki Bożej chętnie uczestniczy w pielgrzymkach do miejsc objawień i bierze udział w ich przygotowaniu
37. Autorytet, którego szukasz.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni wzorce osobowe, które go zachwycają wymieni cechy, którymi powinien się odznaczać godny naśladowania wzór osobowy rozumie, że idealnym autorytetem jest dla chrześcijanina Chrystus 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi umiejscowić wzór osobowy i jego zachowanie w perspektywie życia wiecznego potrafi dokonać oceny wartości prezentowanych przez swojego idola potrafi scharakteryzować cechy idealnego wzoru osobowego potrafi odnieść wzorce osobowe do osoby Jezusa Chrystusa 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie wybiera osobowe wzory do naśladowania krytycznie odnosi się do idoli proponowanych przez świat naśladuje wzór osobowy Jezusa Chrystusa stara się być wzorem dla innych modli się o pomoc w stawianiu się osobowym wzorcem dla innych
38. Życie sakramentalne chrześcijanina.	<ul style="list-style-type: none"> wymieni sakramenty święte rozumie istotę sakramentów w życiu chrześcijanina wymieni trudności związane z przyjmowaniem sakramentów wymieni łaski płynące z przyjęcia poszczególnych sakramentów 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować poszczególne sakramenty potrafi opisać owoce poszczególnych sakramentów potrafi dobrze przygotować się do przyjmowania sakramentów potrafi scharakteryzować sposoby rozwiązywania trudności związanych z przyjmowaniem sakramentów 	<ul style="list-style-type: none"> żyje życiem sakramentalnym poszukuje pomocy w rozwiązywaniu napotykanym trudności oferuje pomoc innym w przyjmowaniu sakramentów prezentuje postawę modlitewną wobec trudności napotykanym w życiu własnym i w życiu innych

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
39. Przedmałżeński rachunek sumienia.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcie rachunku sumienia • rozumie wartość rachunku sumienia • rozumie, na czym polega świętokradztwo podczas spowiedzi • wymieni płaszczyzny życia ludzi młodych najbardziej zagrożone grzechem • wymieni wartości rzutujące na trwałość małżeńskiego szczęścia 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować wartości rzutujące na trwałość małżeńskiego szczęścia • potrafi omówić zagrożenia dla życia par małżeńskich • potrafi przygotować propozycje pytań do rachunku sumienia • potrafi przygotować propozycje celebracji pokutnej z myślą o kursie przedmałżeńskim 	<ul style="list-style-type: none"> • budzi w sobie zaufanie do wymagań stawianych przez Chrystusa • systematycznie dokonuje rachunku sumienia w perspektywie życia małżeńskiego • zachęca innych do częstego korzystania z sakramentu pokuty • reaguje na wszelkie przejawy zachowań, które niszczą wartości decydujące o szczęściu małżeńskim
40. Wobec wyboru drogi życiowej – ku dojrzałości.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie własnej przeszłości oraz wagę teraźniejszości jako czasu dokonywania wyborów • wymieni przestrzenie realizacji samego siebie • rozumie konieczność wyboru w perspektywie szczęśliwej przyszłości 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi ocenić własną przeszłość • potrafi wyrazić swoje plany na przyszłość i dokonać ich oceny w świetle poznanych prawd Bożych • potrafi zredagować wezwania modlitwy dziękczynnej za czas miniony, z prośbą o dobry wybór dalszej drogi życiowej 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny własnej przeszłości • świadomie przeżywa teraźniejszość jako czas podejmowania decyzji warunkujących przyszłość • planuje swoją przyszłość w łączności z Jezusem • pragnie dać pozytywną odpowiedź na Boże powołanie
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: tematy, motywy, wątki: miłość, dom, rodzina, wolność, odpowiedzialność.

Podstawy przedsiębiorczości: mocne i słabe strony własnej osobowości, samoakceptacja, inicjatywność, odpowiedzialność.

Wychowanie do życia w rodzinie: umiejętność rozwiązywania problemów związanych z podejmowaniem decyzji dotyczących wyboru drogi życiowej.

IV. Życ z wiarą w świecie i dla świata

Zadania nauczyciela religii

- Wspomaganie uczniów w obronie wiary i Ojczyzny.
- Inspirowanie patriotycznych postaw.
- Wspomaganie uczniów w dbałości o zachowanie polskich tradycji religijnych.

Wiodące treści katechetyczne

- Wydarzenia z przełomu wieków.
- Rola i zadania Kościoła we współczesnym świecie.

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
41. Odnowić wszystko w Chrystusie – „Restaurare omnia in Christo”.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie potrzebę bycia wierzącym • wymieni osoby fascynujące swoją wiarą (poda przykłady ludzi świeckich oraz osób duchownych) • poda sposoby współczesnego przeżywania wiary 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi omówić, na czym polega odnowa w Chrystusie, ukazywana przez ruchy katolickie • potrafi opisać i uzasadnić historyczny wkład Akcji Katolickiej (w szerokim znaczeniu) w życie duchowe Kościoła • potrafi scharakteryzować pragnienie Boga w życiu świeckich • potrafi scharakteryzować formy i miejsce działalności świeckich w Kościele 	<ul style="list-style-type: none"> • dąży do stawiania się w Chrystusie „nowym człowiekiem” • popiera formy odnowy życia duchowego • angażuje się w działalność świeckich w Kościele • realizuje we własnym życiu wymagania Ewangelii
42. „A bramy piekielne go nie przemogą”.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że Kościół jest organizmem bosko-ludzkim (święty a zarazem grzeszący) • dostrzega błędy „ludzi Kościoła” • rozumie konieczność przebaczenia, ale i skruchy za popełnione zło • dostrzega pozytywny wpływ przeproszenia za winy (Jan Paweł II – Niedziela Przebaczenia, prymas – rok 2000) • rozumie istotę trwania Kościoła mimo jego słabości 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi odróżnić błędy pojedynczych osób od działań całego Kościoła • potrafi docenić pojednawcze gesty Kościoła katolickiego • potrafi uzasadnić, że przyznanie się do błędu „oczyszcza pamięć” • potrafi krytycznie spojrzeć na ataki wobec Kościoła oskarżanego o błędy i wypaczenia (np. inkwizycja stała się instrumentem politycznym; Pius XII a faszyzm) 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega pozytywne skutki działania Kościoła • czuje się odpowiedzialny za działanie Kościoła • modli się za „ludzi Kościoła” • krytycznie ocenia nieuzasadnione ataki na Kościół
43. Kościół katolicki w Polsce na przełomie tysięcy lat.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że zadaniem Kościoła jest pouczenie i napominanie w sprawach moralności • rozumie, że Kościół nie może dostosować się do trendów proponowanych przez świat • rozumie, że Kościół musi być wierny nauczaniu Ewangelii • wymieni zagrożenia płynące ze światowego stylu życia (moralny luz, wolne związki, brak odpowiedzialności i szacunku dla życia na każdym jego etapie) 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi scharakteryzować wartości płynące z Ewangelii dla społeczeństw trzeciego tysiąclecia • potrafi opisać owoce trwania przy Chrystusie w dwóch poprzednich tysiącleciach • potrafi dobrze się przygotować na trudności związane z wyznawaniem wiary • potrafi rozróżnić, czy za wiarą postępuje praktyka 	<ul style="list-style-type: none"> • dba o swoją moralność poprzez zgłębianie prawd Ewangelii • poprzez swoją postawę wiary budzi zaufanie do Chrystusa i Kościoła • reaguje na wszelkie przejawy niszczenia ewangelicznych wartości i autorytetów Kościoła • planuje swoją przyszłość z Chrystusem i Kościołem
44. Pokój ratunkiem dla zagrożonego świata.	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniuje pojęcia: wojna, konflikt lokalny, konflikt globalny, terroryzm, przemoc, pokój, przenikanie się kultur, pokojowe współistnienie • wymieni wysiłki podejmowane przez Kościół na rzecz pokoju (Asyż – modlitwy o pokój, Światowy Dzień Pokoju, papieskie orędzia o pokoju) • wymieni wysiłki świeckich na rzecz pokoju – Międzynarodowa Księga Pokoju 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić, dlaczego należy zabiegać o pokój • potrafi scharakteryzować papieskie orędzia o pokoju • potrafi wskazać przyczyny konfliktów • potrafi scharakteryzować Międzynarodową Księgę Pokoju 	<ul style="list-style-type: none"> • modli się o pokój we własnym sercu i w świecie • angażuje się w ruchy na rzecz pokoju • nie akceptuje żadnych przejawów naruszenia pokoju • jest gotów bronić wartości pokoju i pojednania, podejmując konkretne działanie

Treści szczegółowe	Wymagania szczegółowe		
	w zakresie wiedzy – uczeń:	w zakresie umiejętności – uczeń:	w zakresie postaw i zachowań – uczeń:
45. Dar na trudne czasy – katolickie media.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcie mediów wymieni istniejące w Polsce i poza nią katolickie media (radio, telewizja, prasa, internet) wymieni dobro płynące z istnienia mediów katolickich rozumie istotę działania mediów katolickich 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi scharakteryzować wartości płynące z posiadania mediów katolickich potrafi przygotować audycję, stronę internetową, artykuł w duchu chrześcijańskim potrafi krytycznie się odnieść do zarzutów wobec katolickich mediów, np. wobec Radia Maryja czy telewizji katolickiej 	<ul style="list-style-type: none"> umiejętnie korzysta z mediów pozytywnie odnosi się do istnienia katolickich środków przekazu chętnie sięga do katolickich mediów w celu pogłębienia własnej wiary korzysta z propozycji katolickich mediów regionalnych
46. Współczesne obszary ludzkiej biedy.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie zapowiedź Jezusa „ubogich zawsze mieć będziecie” zdefiniuje pojęcie bezrobotnego wymieni obszary ludzkiej biedy (materialnej i duchowej) wymieni istotne elementy nauczania Kościoła na temat ludzkiej biedy (SRS) rozumie potrzebę istnienia instytucji pomagających najuboższym (noclegownie, domy samotnej matki, Caritas, zgromadzenia zakonne z charyzmatem zapobiegania biedzie) 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi dostrzec, że osobami biednymi i samotnymi zajmują się przede wszystkim fundacje i Kościół potrafi opisać negatywne skutki bycia bezrobotnym potrafi omówić list Episkopatu Polski o bezrobociu 	<ul style="list-style-type: none"> wspiera duchowo bezrobotnych rodziców nie stawia wymagań materialnych przekraczających możliwości domowego budżetu angażuje się w pomoc biednym (szkolne koła Caritas, wolontariat) reaguje na wszelkie przejawy biedy i bezrobocia oferuje pomoc innym
47. Wobec neopogaństwa i jego zgubnych wpływów.	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniuje pojęcia: wróżby, horoskopy, Czciociele Matki Ziemi, Halloween, Tarot, New Age rozumie, że udział w obrzędach pogańskich jest zagrożeniem dla jego wiary i psychiki wymieni czynniki decydujące o uciekaniu się do praktyk neopogańskich 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi uchwycić zakamuflowane przejawy neopogaństwa potrafi uzasadnić, dlaczego nie powinniśmy sięgać do wróżb, horoskopów i magii potrafi wykazać różnicę między wartościami proponowanymi przez chrześcijaństwo a propozycją neopogaństwa 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża wdzięczność Bogu za dar prawdziwej wiary krytycznie odnosi się do przejawów neopogaństwa przestrzega innych przed negatywnymi skutkami neopogaństwa odrzuca pseudowartości neopogaństwa
48. Aby wierząc, nie błądzić	<ul style="list-style-type: none"> wymieni błędne koncepcje osoby Jezusa, odrzucone przez Kościół 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje we współczesnych nurtach religijnych wpływ dawnych błędnych koncepcji, odrzuconych przez Kościół formułuje argumenty katolickie wobec współczesnych poglądów nawiązujących do gnozy, arianizmu, monofizytyzmu, nestorianizmu i manicheizmu 	<ul style="list-style-type: none"> kształtuje swoją wiarę w oparciu o autentyczną naukę Kościoła
Powtórzenie			

Korelacja z edukacją szkolną

Język polski: pojęcia kultury (społeczne środki przekazu – radio, prasa, internet); udział twórcy i odbiorcy w kulturze.

Historia: rola chrześcijaństwa w tworzeniu tożsamości europejskiej; kształtowanie się narodów Europy, ich wkład w historię, współlistnienie i konflikty pomiędzy państwami; postawy jednostek oraz grup społecznych wobec potrzeb epok.

Wiedza o społeczeństwie: konflikty społeczne, harmonia społeczna.

Geografia: świat w fazie przemian społecznych, gospodarczych i politycznych; biedni i bogaci współczesnego świata.